T. Blinstrubas
7243 S. Albany Ave.
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

USPS 157-580

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST CLAIR AVENUE ▪ P.O. BOX 03206 ▪ CLEVELAND OHIO 44103
Vol. LXXIII Balandis – April 14, 1988 Nr.15

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Prezidentas Bushas?

Jo išrinkimo galimybės neblogos, bet...

Vytautas Meškauskas

Nors politikoje galimi visokie netikėtinumai, dabar atrodo, kad viceprezidentas Bush ne tik laimės respublikonų nominaciją į jų prezidentinius kandidatus, bet ir lapkričio mėn. rinkimus. Atsimename demokratus svarstant, kad Bush bus lengva nugalėti, nes jis per daug susijęs su Reagano administracija, tačiau jų pačių nesugebėjimas pastatyti patrauklų kandidatą, o ir Jesse Jackson pasisekimas per jų pirminius rinkimus, duodantis jam didelį svorį konvencijoje, situaciją pakeitė.

Jei demokratų kandidatas bus M. Dukakis - jis iš tolo negali lygintis savo patyrimu su Bush, kuris jau 1942 metais buvo laivyno jauniausias lakūnas, pasižymėjo kare. Septinam dešimtmetyje jis buvo JAV ambasadorius Jungtinėm Tautom, respublikonų pirmininkas, neoficialus ambasadorius Kinijai, CIA direktorius ir ... niekur 'neapsiskandalino'. Pagaliau, kaip viceprezidentas jis buvo labai lojalus savo bosui - prezidentui Reaganui, nors jo paties pažiūros laikomos kiek kairesnėmis. Žodžiu, JAV neturėjo daugiau patyrusio ir postui pasiruošusio kandidato kaip Bush, išskyrus gal tik Eisenhowerį.

Antra vertus, reikia atsiminti, kad amerikiečiai paskutinį kartą išrinko prezidentu buvusį viceprezidentą Martin Van Buren 1836 metais. H. Truman buvo išrinktas pats jau pabuvęs prezidentu. Ir tai yra greičiausiai dėl to, kad iš viceprezidento, kaip iš antrojo smuikininko orkestre, po aštuonerių metų jau nesitiki, kad jis galėtų už traukti nauja meliodiją, o kiekviena sena per tiek laiko nustoja savo patrauklumo. Čia slypi Bush'o silpnoji pusė.

Jei taip, daug kas priklausys nuo to, kokį įspūdį per paskutinius mėnesius paliks Reagano administracija. Pavyzdžiui, Bush'ui negali nepadaryti žalos Gen. Prokuroro Ed Meese nemalonumai. Nors specialus prokuroras McKay, nagrinėjęs jo veiklą, pareiškė, kad jis dar nesuradęs dėl ko galima būtų Meese patraukti atsakomybėn, tačiau iš Generalinio Prokuroro reikalaujama daugiau negu tik įstatymų neperžengimo. Jis turėtų būti pavyzdingas įstatymų tarnas, ko negalima pasakyti apie Meese.

Meese tačiau yra Reagano pagrindinis patarėjas, kaip kad Eisenhoweriui buvo Sherman Adams, J. Ken nedžiui jo brolis Robert, Nixonui - John Michel ir Carteriui - Bert Lance. Už tat Reaganui su juo skirtis lygiai taip pat nesinori, kaip ir aniems buvusiems prezidentams su savo patikėtiniais. Bushui, žinoma, tai kenkia. Juo labiau, kad susidarė įspūdis, kad jis yra tik geras ir lojalus pavaldinys, kuriam tačiau trūksta tikro vado kvalifikacijų. Į tai galima būtų atsikirsti nurodant, kad JAV konstitucija reikalauja kompromisų ir koalicijų, kuriomis galima daugiau pasiekti, negu vien tik savo užsispyrimu ir konfrontacija. Tokioje santvarkoje žmogus su Busho privalumais gali daugiau pasiekti, negu didelis 'vadas', prieš kurį tuojau susidaro koalicija.

JAV prezidentas Ronald Reagan, dalyvaujant Afganistano bendruomenės Amerikoje atstovams ir JAV kongresmanams, Baltuose Rūmuose kovo 22 d. pasirašė Afganistano Dienos proklamaciją, reikšdamas viltį, kad artimiausiu metu po 8 metų pasipriešinimo kovos, bus atstatyta pilna Afganistano nepriklausomybė.

Demjanjukas kelia bylą prieš OSI

JAV Federaliniame teisme užvesta byla prieš OSI vadus ir vyr. prokurorą Edwin Meese III.

Americans for Due Process (ADP) praneša, kad balandžio 8 d., 9 val. ryto, John Demjanjukas patraukė JAV-ių pareigūnus į teismą už neteisėtą jo pilietybės atėmimą, deportacijos įsakymą ir ekstradiciją į Izraelį. Byla, kuri buvo užvesta per jo žentą Ed Nishnic, buvo pristatyta Clevelando Federaliniame teisme. Atsakomybėn yra patraukti JAV-ių Clevelando "District Attorney", Imigracijos ir Naturalizacijos Departamento vedėjas Alan C. Nelson, OSI įstaigos dabartinis vedėjas Neal Sher, OSI įstaigos buvęs vedėjas Allan A. Ryan, Jr. ir Amerikos Generalinis Prokuroras Edwin Meese III.

Byla, kuri yra civilinio pobūdžio, reikalauja, kad Amerikos valdžia atšauktų išpilietinimo, deportacijos ir ekstradicijos įsakymus, nes jie buvo neteisėtai išgauti per apgavystę (fraud).

Spaudos konferencijoje, kuri įvyko Clevelando Bond Cour viešbutyje tuoj po popierių įteikimo teismui, Demjanjuko šeimos atstovai ir jų advokatas šiai bylai, David C. Eisler pristatė susirinkusiem bylos kopiją. Byla sukasi apie OSI įstaigos nuslėpimą išteisinamos medžiagos nuo Demjanjuko gynybos, kai teismai vyko JAV-ėse. Demjanjuko šeimai buvo pasisekę per teismus priversti OSI išduoti kopijas liudininkų apklaustų, kurie arba neatpažino Demjanjuko arba jį nukėlė į visai kitą vietą, negu kad valdžios kaltinimai teigė. Šeima kovojo per Freedom of Information Action ir galop, per Vyriausio Prokuroro įstaigą, prašant jo pasinaudoti savo diskresija (kuria jis pasinaudojo), jie išgavo liudininkų pasisakymus ir apklausas. Byla teigia, kad OSI Demjanjuko gynybai, kai vyko teismai Amerikoje, teišdavė tik 31 apklausas, kai iš vis jų buvo bent 75.

Svarbiausia išgauta apklausa buvo OSI atėjusi iš Sovietų Sąjungos. Tai buvo I. Danilchenko pasisakymas, kuris nukėlė Demjanjuką į Sobibor stovyklą prieš 1943 metų kovo mėnesį. Ši apklausa buvo pristatyta adv. Povilo Žumbakio vasario mėnesį Australijos Senatui kaipo įrodymas, kad sovietiniai įkalčiai yra nepatikimi. Anot adv. Žumbakio: "Šis Danilchenko afidavitas sukelia OSI neišsprendžiamą problemą. Jei jie prisipažįsta, kad tas afidavitas yra tikras, tai prieštarauja jų įrodymam prieš jį ir sugriauna jų bylą. Iš kitos pusės, jei OSI aiškinsis, kad afidavitas yra netikras, tai būtų įrodymas, kad sovietai yra pristatę nepatikimą informaciją, o OSI lyg šiol yra

(Nukelta į 3 psl.)

Apie santvarką, žinoma, galima prirašyti tomus, bet jos iki rinkimų nepakeisi.

(Nukelta į 2 psl.)

LATVIAI PAMINĖJO IŠVEŽIMUS

Kai kuriems Vakarų kraštų laikraščių korespondentams buvo leista iš Maskvos nuvažiuoti į Latvijos sostinę Rygą, kai ten latviai minėjo Stalino išvežimų aukas.

Masinių išvežimų diena latviai laiko 1949 m. kovo 25 d. Tada į Rygą buvo sugabenta, į gyvulinius vagonus sugrūsta ir į Sibirą išvežta 43,000 jų tautiečių, apkaltintų bendradarbiavimu su naciais, banditais, sabotažininkais ar klasiniais priešais.

Minėjimas vyko Rygos priemiesčio didžiulėse Brolių kapinėse prie paminklo Motinai Latvijai, ir jį suorganizavo poeto Janio Peterso vadovaujama Latvijos rašytojų sąjunga, o dalyvavo, be kita ko, ir partijos pareigūnų ir vyriausybės ministrų. Minėjime pasakytose kalbose pareikšta pagarba nekaltoms aukoms ir pasmerkti Stalino režimo nusikaltimai. Užsienio reikalų ministro pavaduotojas Nicolas Neyland kalbėjęs:

"Visi mes atsimename tą dieną. Mes, latviai, esame maža 1,5 milijono tauta, ir 43,000 ištrėmimas reiškia, kad visi ką nors iš jų pažinojome, ar netekome savo šeimos narių, kurie buvo paimti".

Ta proga korespondentai primena, kad latviai Rygoje turi du reikšmingus tautinius paminklus. Vienas jų — Brolių kapinės su amžina ugnele ir eilių eilėmis vienodų pilkų antkapių ten palaidotiems laisvės kovų kariams.

Kitas — Laisvės paminklas prie įėjimo į miestą.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Komplikuotos derybos dėl sovietų pasitraukimo iš Afganistano, kurį sovietai norėtų palikti savo įtakoje ir dėl pagalbos Nicaragvos contrams. - Susipiovė du sovietų laikraščiai.

Jei patikėti paskutiniom žiniom iš Ženevos, ten artėjama prie susitarimo dėl sovietų kariuomenės pasitraukimo iš Afganistano. Ne tik derybų objektas, bet ir pačių derybų būdas yra labai komplikuotas. Į buvusius Tautų Sąjungos rūmus pirmiausia atvyksta Pakistano delegacija, kuri atstovauja Afganistano sukilėlius ir eina į viena konferencijų kambarį. Po kelių minučių atvyksta raudonojo Afganistano delegacija ir eina į ... kitą kambarį. Delegacijos nesusitinka. Ryšį tarp jų palaiko JT pasekretorius Diego Cordovez. Po pietų tos pačios procedūros laikosi JAV Valstybės Sekretoriaus pav. Robert A. Peck ir sovietų specialus įgaliotinis Nikolay Kozerov. Ir jie kalbasi ne tiesiogiai, bet per Cordovez'ą.

Neišspręstas iki šiol klausimas buvo JAV pagalbos sukilėliams sustabdymas. Sovietai jo reikalauja kaip sąlygos savo pasitraukimui. Valstybės D-tas iš pradžių su tuo sutiko, bet 70 senatorių - konservatyvų ir liberalų - užprotestavus, dabar reikalauja, kad ir sovietai, atitraukdami savo kariuomenę iš Afganistano, nutrauktų pagalbą ir savo pusei Afganistane.

Atrodo, kad ir be susitarimo sovietai pradeda iš Afganistano trauktis, tačiau jie grąsina, kad be susitarimo jie padidins savo pagalbą Kabulo rėžimui ne tik ginklais, bet kurstyts vietos gyventojus Pakistano pusėje sudaryti atskirą valstybę 'Pushtanistan', kas būtų nūdienio Pakistano galo pradžia. Taip pagrąsinę sovietai siūlo Pakistanui atskiru susitarimu susitarti su Afganistanu dėl savo sienų nustatymo. Tas susitarimas draustų Pakistanui kištis į Afganistano vidaus reikalus O kadangi per Pakistaną yra teikiama JAV ir kitų valstybių - kaip Saudi Arabijos - pagalba sukilėliams, susitarimas tuo užkirstų kelia tos pagalbos perdavimui. Maskva tačiau galės teikti savo pagalbą Kabulo rėžimui pagal tiesioginį susitarimą su juo.

Anksčiau Valstybės Departamentas to nelaikė kliūtim susitarimui, nes, jei sovietai su savo kariuomene negalėjo apginti Kabulo rėžimo nuo sukilėlių, kaip jis vienas pats galėtų apsiginti sovietams pasitraukus?

Kaip jau minėjom, toks optimistiškas požiūris susilaukė nemažos kritikos, kas privertė Valstybės D-tą pakeisti savo sutikimą po sutarties pasirašymo nutraukti pagalbą sukilėliams. Jis dabar nori, kad abi pusės pasižadėtų nutraukti pagalbą. Tai būtų 'negative symmetry' formulė. Sovietam su ja nesutinkant, atsirado nauja 'positive symmetry' formulė, pagal kurią abi supervalstybės nenutrauks savo pagalbos, bet ji bus tik proporcingai iš abiejų pusių sumažinta.

Pereitą trečiadienį JAV delegatas Peck pareiškė, kad Washingtonas norėtų negatyvios simetrijos sutarimo, bet, jei tas neįmanoma, jis sutiks ir su pozityvia simetrija, jei abejų šalių siunčiama pagalba būtų tokia pat.

Šiuo metu abi pusės siunčia savo klijentams tiek daug ginklų, kad jų turėtų už tekti ilgesnei kovai ir sovietams pasitraukus.

...

Analogiją su tuo susitarimu galima įžiūrėti ir derybose dėl taikos Nikaragvoje. Jas contrai pasiūlė pradėti balandžio 12 d. Managvoje. Pagal paliaubų susitarimą, contrai gali gauti humanitarinės pagalbos, bet ne ginklus, jų kontroliuojamom zonom Nikaragvoje, tačiau ją pristatyti gali tik 'neutrali' organizacija. Kongresas paskyrė tai pagalbai apie 50 milijonų dolerių ir pavedė ją pristatyti 'JAV Agency for International Developement', kuri specializuojasi pagalbos teikime užsieniams. Ji turėtų pasamdyti lėktuvus ir iš jų išmesti siuntinius contrams, žinoma, su sandinistų sutikimu. Iki šiol karinę ir humanitarinę pagalbą teikė CIA. Didelę dalį pagalbos bus galima pristatyti be komplikacijų, nes contrų šeimos gyvena Hondure. Tuo tarpu sovietų pagalbai sandinistams nėra jokių ribų.

...

Kovo 13 d. SOVETSKAJA ROSIJA paskelbė vienos chemijos mokytojos ilgą straipsnį, kuriame kritikuojama Gorbačiovo perestroika. Girdi, ji privedusi prie Stalino, kuris buvo didelis karvedys, nužeminimo, Vakarų kultūros apraiškų garbinimo, leidimo išemigruoti sovietų piliečiams ir t.t. Balandžio 5 d. į tai atsiliepė viso puslapio vedamuoju PRAVDA, kuriame griežtai pasisakoma prieš mokytojos straipsnį, tarp kitko nurodant:

"Demokratizmas neįmanomas be minties ir spaudos laisvės, be atviro pasikeitimo nuomonėm, ir be kritiško mūsų pačių reikalų įvertinimo".

Iki šiol tokių diskusijų tarp dviejų laikraščių dar nebuvo buvę. Manoma, kad Sov. Rosija straipsnis atstovauja Jegoro Ligačevo, Nr. 2 sovietų hierarchijoje, pažiūras, gi Pravdos vedamasis parašytas paties Gorbačiovo įsakymu. Tame vedamajame net prileidžiama, kad SR straipsnis buvo parašytas ne tos vienos mokytojos, bet yra ideologinė platforma, manifestas kontraperestroikos grupuotės'.

Prezidentas Bushas?

(Atkelta iš 1 psl.)

Veteranas N.Y. Times kolumnistas James Reston, apžvelgęs dabartinius kandidatus, štai ką parašė:

"Laikraščiai jau viešai pradeda sakyti , ką privačiai daugumas jų redaktorių seniai konstatuoja: tai netikęs būdas parinkti kandidatus į prezidentus. Tuo labiau, kad gerų netrūksta!"

Restonas turi vilties, kad demokratų konvencijoje gal nulems tie 800 superdelegatų, kurių nerenka liaudis, bet kurie konvencijoje dalyvauja ir gali balsuoti dėl savo užimamų vietų, kaip senatoriai ir kongreso nariai bei panašūs pareigūnai. Jie ateis į konvenciją niekam neįsipareigoję ir eventualiai galėtų nulemti kandidato parinkimą - ir net parinkti iš pirminiuose rinkimuose nedalyvavusį. Bet tai daugiau spekuliacijos ir geri norai, bet ne realūs apskaičiavimai.

Pagal paskutinįjį US News and World Report pažiūrų tyrinėjimą, jei rinkimai būtų įvykę pereitą savaitę, Bush laimėtų prieš Jackson 51% prieš 35%, o prieš Dukakis 44% prieš 43%. Tačiau Dukakis - su Jacksonu, kaip kandidatu į viceprezidentus - sumuštų Bush 47% prieš 42%. Žodžiu, kol kas kiekvienas gali spėlioti kaip jam patinka.

■ Iš kitos pusės

Mes jau minėjom sensaciją Lietuvoje, kai vienas gydytojas pasiskelbė žinąs **Gintaro Kambario** slėptuvės vietą, už kurios išdavimą tačiau norėtų uždirbti, turėdamas vilties, kad Gorbačiovo laikais tai jau leistina. Tą kambarį Prūsijos kurfuerstas dovanojo Rusijos carui Petrui I, kuris jį laikė savo vasaros rezidencijoje Carskojo Selo. Ją užėmė vokiečiai, apsupę Leningradą, ir tuos gintaro papuošalus, kaip dabar rašo KOMJAUNIMO TIESOJE tūlas Petras Stankeras, atgabeno į Rytprūsius. Tai buvo 1942 m. Kambario išmontavimą ir sukrovimą į dėžes prižiūrėjo kap. Poensgenas ir rotmistras Laubachas — abu meno istorijos specialistai. Tų pačių metų rudenį to kambario lobiai buvo išstatyti Karaliaučiaus pilyje. Sekančių metų kovo mėn. kilęs pilyje gaisras privertė juos atgal sudėti į dėžes. 1944 m. rugpiūčio 30 ir rugsėjo 2 d. d. Karaliaučius buvo labai smarkiai anglų subombarduotas. Lobio dėžės tada buvo pirmojo aukšto kairiame sparne ir atrodo nuo bombardavimo nedaug nukentėjo. Kur jos vėliau dingo niekas tiksliai nežino. Lobio vyriausias saugotojas buvo Rytų Prūsijos muziejų valdytojas dr. K. G. A. Rodė. Su juo kalbėjosi po karo sovietų sudarytos išvežtų meno turtų ieškojimo komisijos pirmininkas menotyros profesorius Aleksandras Briusovas. Rodė jam perdavė dalį vokiečių pagrobtų paveikslų, kuriais tik domėjosi Briusovas. Apie Gintaro Kambarį atrodo jis nežinojo ir apie jo likimą nesiteiravo. A. Rodė ir jo žmona netrukus buvo rasti savo namuose negyvi. Stankeras mano, kad tai padarė hitlerininkų karo pabaigoje suorganizuotas vokiečių pogrindis — Wehrwolf, norėdamas pasilaikyti sau tuos lobius. Tai jis remia Alfredo Rosenbergo 1945 m. vasario 22 d. laiško eilutėmis:

> "Gintaro kambarys turi būti saugomas taip, kad bet kokia (vokiečių) vyriausybė — imperijos įpėdinė — galėtų panaudoti jį kaip objektą mainams . . ."

Sovietai, atrodo, turėjo vilties, kad slėptuvės paslaptį gal galėtų išaiškinti buvęs Rytų Prūsijos nacių gauleisteris Erichas Kochas. Karo metu jis buvo Reicho komisaru Ukrainai, bet vokiečiams traukiantis jis grįžo į Rytprūsius, iš kur pabėgo į Daniją, o ten, pakeitęs pavardę, pateko į britų nelaisvę. Iš nelaisvės jis kaip 'ūkininkas' buvo greitai paleistas ir apsigyveno Hamburgo apylinkėje. 1949 m. buvo išaiškintas ir Lenkijoje po dešimties metų nuteistas mirti kaip karo nusikaltėlis. Tačiau lenkai vilkino sprendimo išpildymą. Kalėjime jis išsėdėjo 37 metus, kur ir mirė 1986 m. sulaukęs 90 m. 1977 m. vasario 3 d. jis rašė:

> ". . . Todėl pareiškiu raštiškai esąs pasiryžęs po amnestijos, kurią man suteiks Lenkijos valstybės Taryba, . . . važiuoti į savo tėvynę (jis buvo gimęs Ruhro krašte) per Kalingradą. Kalingrade imtis visko, kad pagaliau būtų surastas 'Gintaro kambarys'. . ."

Ar dėlto jis ir buvo taip ilgai laikomas gyvas? Apie paskutines Kocho dienas Stankerui papasakojo tūlas papulkininkas Nuvelis, kuris šiomis dienomis . . . žuvo, jo 'Polonezui' susidūrus su "Mersedesu'. . .

Skaitant šias eilutes šiapus Atlanto mes radome dar pora smulkesnių misterijų. Kas yra tas Petras Sankeras ir kurios tautybės bei kariuomenės buvo papulkininkas Nuvelis? O Gintaro Kambarys? Likimas jam lėmė ilsėtis savo gimtoje žemėje ar bent netoli jos.

(vm)

DIE SETTERS
EXPERIENCED DIE. SETTERS
$12 TO $16 PER HOUR
COMPANY PAID BENEFITS
EXC. GROWTH OPPORTUNITY
CENTRALLY LOCATED PLANT
CALL 313-255-2909
Established company under new ownership.
EOE
(14-16)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED DIETITIAN ADA PREFERRED for 65 bed general acute care Hospital (JCAH Accredited). Seeking an individual to provide therapeutic nutrition counseling with an emphasis in Wellness activities, both public and Hospital based. Salary commensurate with experience & ability. Liberal personnel policies. Apply call or send resume to: Director of Personnel
GILES MEMORIAL HOSPITAL
235 South Buchanan St.
Pearisburgh, VA 24134
703-921-6036
(12-18)

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMĄ**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —
2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkas J. Mažeika
Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerių ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.
Kainos šiemos — Pasirinkimas didelis.
APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year $20.00. Single copy 50 cents.

Prenumerata metams $20.00, pusei metų $12.00 • Atskiro numerio kaina 50 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

'Perestroika' Estijoje

Važinėdamas po Pabaltiją, britų dienraščio "The Guardian" nuolatinis korespondentas Maskvoje Martin Walker Taline, Estijos sostinėje, buvo susėdęs pasikalbėti su tik prieš pusantrų metų pradėto leisti mėnesinio žurnalo "Vikerkaar" (Vaivorykštė) redaktorium Rayn Weidermann. Žurnalą leidžia Estijos rašytojų sąjunga ir komjaunimo sąjunga. Kiek tas žurnalas populiarus, rodo jo tiražas. Numatyta spausdinti 10,000 egzempliorių, bet dabas išplatinama 36,000 estų kalba ir 5,000 rusų kalba.

Iš pasikalbėjimo su Weidermannu Walkeris susidarė įspūdį, kad tai esama komunisto, kuris aistringai tiki, jog Gorbačiovo reformos geros, ir karšto estų patrioto. Kaip komunistas, jis stengiasi išsisukti ir neatsakyti į sunkesnius klausimus. Tačiau į klausimą, ar maisto tiekimas pagerėjo, atsakė: "Pablogėjo. Menkesnis p a s i rinkimas, aukštesnės kainos, ir labai blogai kaimuose ir mažesniuose miestuose. Plačiai naudojamas maisto normavimas".

O perrestroika, ar reformos vyksta? Weidermannas netiki, kad demokratizacija būtų galima, kol partija neturi opozicijos ir kol jos vadai ne renkami, o skiriami. Dėl to jo žurnalas išsispausdino didelį straipsnį, siūlantį steigti Estijoje kitas politines partijas.

Ligi šiol per ilgai buvo bijota kalbėti apie daugelį rimtų dalykų. Reikia, sako, diskutuoti, kaip sovietinė valdžia įsigalėjo krašte, masines deportacijas, naciųsovietų 1939 m. paktą ir du n e p r i klausomos Estijos tuos dešimtmečius. Reikią viešai pasakyti, kad tas laikotarpis buvo pozityvus — padėti pagrindai pažangiai žemdirbystei, sustiprėjo estų kultūra. Emigravę ir pabėgę estai sudaro reikšmingą turtą ir rezervus ateičiai. Ligi šiol emigrantai, sako, išleido knygų estų kalba daugiau negu sovietinė Estija! Net ir šiandien Maskva sprendžia, kokios knygos leistinos ir kiek Estijos istorijos leistina mokyti mokykloje.

Pateikęs tokius kritiškus faktus, Weidermannas įkaitęs net ėmęs drebėti. Mat tuo metu kambario kampe sėdėjo Estijos užsienio reikalų ministerijos pirmasis sekretorius ir užsirašinėjo pokalbį ir dar pora sovietinių žurnalistų, vienas atstovavęs "Pravdai". Bet Walkeris nesiliovęs kelti opius klausimus. Estai juk turi savo vyriausybę, savo partinį aparatą, ir sovietinė konstitucija juk respublikoms duoda teisę atsiskirti. Kaip dėl visa to?

"Mūsų estiška valdžia per ilgai buvo įpratusi remtis "Maskva", kaip atsikalbinėjimu ir pasiteisinimu, kad galėtų pristabdyti perestroiką ar prisidengti kaip šydu savo privilegijoms apsaugoti", sakė Weidermannas. "Bet "Maskva" keičiasi. Kai tam tikri vietiniai partiniai pareigūnai pabandė sustabdyti šį žurnalą, turėjau kreiptis į partijos centrinį komitetą Maskvoje, kad paremtų. Ir susilaukiau".

Kai dėl konstitucijos teikiamų teisių, tai nesą teisinių garantijų. Tik demokratiniai įpročiai po daugelio metų pataisysią reikalus. Ko jis Estijai norėtų, tai pasinaudoti Šveicarijos modeliu, kad ji būtų kaip vienas kantonų, kad krašto įmonėse ir institutuose savo kalba būtų, o ne rusų.

(k. p.)

REMKIME TAUTOS FONDĄ

nes tik nuo mūsų priklauso kiek esame pajėgūs ginti ok. Lietuvos bylą laisvajame pasaulyje.

Neužmirškime LIETUVOS LAISVĖS IŽDO pagerbdami savo artimųjų atmintį ar tvarkydami savo palikimų reikalus.

Jūsų auka TAUTOS FONDUI remia ELTA biuletenių leidimą 6 kalbomis ir padeda skleisti informaciją apie tikrą padėtį ok. Lietuvoje.

Visos aukos atleidžiamos nuo federalinių mokesčių, IRS Cert. No. 51-0172223.

TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.
P. O. Box 210[illegible]
Woodhaven, N. Y. 11421

Lietuviškosios Skautybės Fondas

Šiais metais Lietuvių Skautų Sąjunga mini savo 70-ties metų veiklos sukaktį. Sąryšy su tuo, balandžio 30 d. Clevelando Lietuvių Namuose įvyks vakaras-balius paremti Lietuviškosios Skautybės Fondą, supažindinti lietuvių visuomenę su šio fondo tikslais bei veikla, ir tuo pačiu pagerbti jo nuolatinius darbuotojus ir rėmėjus.

Lietuviškosios Skautybės Fondas, kurio tikslas yra kaupti lėšas ir remti lietuvių skautų veiklą, naudojant sukaupto kapitalo palūkanas, buvo įsteigtas 1975 m. liepos 30 d. Tarybos Pirmininkui v. s. Antanui Saulaičiui paruošus ir LSS Tarybai priėmus Lietuviškosios Skautybės Fondo nuostatus, šis fondas tapo Lietuvių Skautų Sąjungos dalimi. Lėšų paskirstymą prižiūri Tarybos Pirmija, kuri pradėjo fondą su $10,000 įnašu. Tolimesnės lėšos sudaromos iš LSS vadovybės bei vienetų įnašų, aukų, palikimų ir kitų pajamų.

Fondo reikalų vedėju buvo pakviestas v. s. Česlovas Kiliulis, kuris šiose pareigose darbuojasi jau trylika metų. Jis organizuoja ir pirmininkauja fondo valdybai, kuri pagrindinio kapitalo palūkanas kasmet perduoda LSS Tarybos Pirmijai siūlydama, kaip tos lėšos turėtų būti išleidžiamos jaunimo lietuviško ugdymo darbams remti.

LS Fondas yra Lietuvių Skautų Sąjungos padalinys. Fondo iždas yra tikrinamas JAV federalinės valdžios ir LSS revizijos komisijos. Fondą ugdo ir tvarko valdyba, kurią sudaro trys LSS nariai, išrinkti Tarybos Pirmijos keturiems metams, ir keturi nariai, po viena išrinkti LSS Tarybos Pirmijos, Seserijos, Brolijos ir Akademinio Skautų Sąjūdžio. Aukos renkamos JAV, Kanadoje, Anglijoje, Australijoje, Pietų Amerikos valstybėse ir visur, kur yra lietuvių skautų.

Aukų rinkimui palengvinti fondo valdyba kvietėsi į talką eilę atstovų įvairiose lietuviškose kolonijose. Atstovams leidžiamas "Bendralaiškis", kuriame rašoma apie valdybos sumanymus, posėdžius ir naujus planus. Visi aukotojai kasmet gauna metinį leidinėlį su metine apyskaita ir visų tų metų aukotojų pavardėmis. Stambesnių sumų aukotojams įteikiama dail. Vytauto Igno grafikos raižinys "Skautija" su specialiu įrašu. Didesniam aukotojų paskatinimui valdyba išleido žymiųjų ženklų seriją, būtent dailininkų V. Jonyno, R. Viesulo ir A. Tamošaičio.

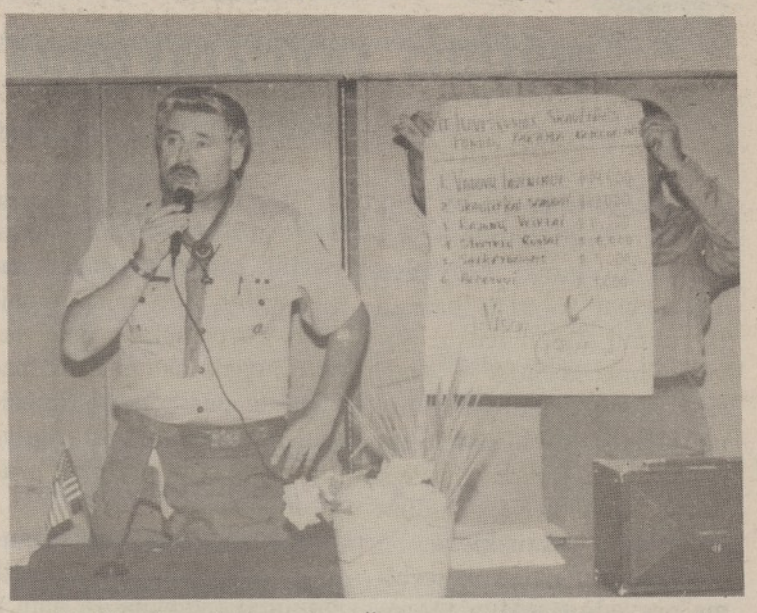

LS Fondo valdybos pirm. Česlovas Kiliulis daro pranešimą apie fondą tuntininkų konferencijoje. V. Bacevičiaus nuotr.

Dabartiniu metu LS Fondo pagrindinė suma jau viršija 135 tūkstančius dol. ir metiniai išdalinamos palūkanos yra virš $10,000. Žymiausios sumos yra skiriamos jaunųjų skaučių/skautų vadovų lavinimui, skautiškiems leidiniams ir rajoninei skautiškai veiklai pagyvinti. LS Fondas taip pat, pagal išgalės, remia suvažiavimų ir didesnių stovyklų ruošą.

Clevelando lietuviškojoje visuomenėje LS Fondas rado gražų atgarsį eilę nuolatinių bei vienkartinių aukotojų, kurie savo auka paremia lietuviško skautiško jaunimo organizacinę veiklą.

LS Fondo pirmininko pakviesta, s. G. Matienė sudarė Clevelando skautijos vienetų atstovų komitetą surengti vakarą LS Fondui paremti. Vakaro programoje solistė Roma Mastienė, jai akompanuoja D. Liaubienė. Dalyvaus LS Fondo valdybos pirmininkas v. s. Č. Kiliulis, ir bus pagerbti fondo aukotai. Rengėjai kviečia Clevelando visuomenę savo dalyvavimu paremti fondą, kuris rūpinasi lietuviško skautiško jaunimo ugdymu.

Aldona Miškinienė

Demjanjukas kelia bylą

(Atkelta iš 1 psl.)

teigusi, kad sovietų medžiaga yra patikima". Po šio afidavito pristatymo Australijos Senatui, jis buvo Demjanjuko pristatytas ir Izraelio teismui.

Demjanjukas šioje naujoje byloje prieš OSI kaltina juos, kad jie tyčia neišdavė afidavitų ir paliudyjimų, nes jie žinojo, kad tai pakenks jų bylai ir galėjo būti naudingi gynybai. Toliau, kad OSI ir Izraeliui neišdavė dalį medžiagos, nes jie nenorėjo sukompromituoti Izraelio teismo. OSI taip pat kaltinama su neparūpinimu gynybai archyvinės medžiagos iš Vokietijos ir Lenkijos archyvų. Lenkijos archyvai yra prieinami tiktai per oficialius valdžios prašymus. OSI neprisileido gynybos prie Lenkijos archyvų, kuriose randasi dar 6,000 puslapių dokumentacijos apie Treblinką. OSI taip pat kaltinama suklastojimu vieno vokiečio liudininko, Otto Horn, paliudijimų.

Pasikalbėjime su Rasa Razgaitiene, Americans for Due Process koordinatore, Demjanjuko sūnus John, Jr. pareiškė: "OSI neišdavė nei gynybai, nei Izraeliui, tų dokumentų, kurie būtų išteisinę mano Tėvą. Viskas kas įvyko Amerikoj buvo neteisinga. OSI turės pasiaiškinti. Jie nebegalės nuo šios bylos nusisukti, nes mūsų kaltinimai yra per rimti. Ši byla sukrės Izraelį, nes jie pasitikėjo Amerikos teigimais prieš mano Tėvą". J. Demjanjuko žentas Edward Nishnic, kurio vardu byla yra keliama, pasakė R. Razgaitienei sekančiai: "Mes tikimės galutinai įrodyti, kokia įvyko OSI apgaulė ir koks yra nepateisinamas jų elgesys. Buvo neįmanoma John Demjanjukui apsiginti Amerikoj ir susilaukti bešališko teismo, į kurį jis turėjo teisę".

KNITTING MACHINE MECHANIC needed for: TA, LH, MVJL & Mecmor. Call collect 704-847-9141 or send resume to WESTBURY KNITWEAR, PO Box 457, Mat[illegible]ws, NC 28105-0457, Attn: Alan Kronovet

Lietuvių Fondo narių metinis suvažiavimas

Antanas Juodvalkis

Suvažiavimas įvyko 1988 m. kovo 26 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Dalyvavo 147 nariai su 9175 balsais iš galimų 25320 balsų. Suvažiavimą atidarė ir susirinkusius narius pasveikino naujasis Lietuvių Fondo tarybos pirmininkas Stasys Baras. Invokaciją sukalbėjo Milda Lenkauskienė.

Mirusiųjų narių pagerbimą pravedė Ramona Steponavičiūtė, o žvakę, prie gėlėmis papuošto mirusiųjų albumo, uždegė buvusis Lietuvių Fondo kontrolierius Petras Želvys.

Suvažiavimui pirmininkavo: dr. Antanas Razma, sr., dr. Gediminas Balukas ir dr. Jonas Valaitis, o sekretaoriavo adv. Daina Kojelytė.

Pastarųjų trijų metų Lietuvių Fondo veiklos apžvalgą padarė buvęs tarybos pirmininkas Povilas Kilius.

Per paskutinius trejus metus aukomis ir palikimais gauta 800.000 dol., įstojo 370 naujų narių, paskirstyta parama siekė 700.000 dol. Akcijų kainų kritimas nepalietė LF investuoto kapitalo Likvidavus akcijas, atgautas visas kapitalas ir uždirbta 145.000 dol. Mažėjant indėlių palūkanoms, reikia didinti kapitalą, kad būtų galima skirstyti dabar jau nusistovėjusi, bent ketvirčio milijono dolerių suma. Povilo Kiliaus pirmininkavimas buvo sėkmingas ir L. Fondą sustiprino ne tik aukomis, bet ir iškėlė jo reikšmę.

Valdybos pirm. Marija Remienė pasidžiaugė darna ir sutarimu Lietuvių Fondo vadovybėje, gerais ryšiais su spauda ir radiju. Plečiamas įgaliotinių tinklas, kurie artimesnį ryšį palaiko su vietos lietuviais, vykdo vajus ir didina Lietuvių Fondo įnašus. Atskirą padėką pareiškė reikalų vedėjai ir sekretorei Alei Steponavičienei už profesionališkai tvarkomą a t s k aitomybę, raštinę ir vedamą susirašinėjimą.

Nepaprastą padėką išreiškė Bostono apylinkių LF įgaliotiniams dr. Edvardui Jansonui ir Petrui Višciniui, kurių dėka gautas Felikso ir Marijos Mandeikių palikimas 110.000 dol., prijungtas prie anksčiau jų vardu įsteigto stipendijų fondo, dabar sudarančio 150.000 dol.

Šiuo metu LF kapitalas pasiekė 4 milijonus ir tvirtai žengia į penktąjį milijoną.

Apie LF pelno paskirstymą kalbėjo pirm. Stasys Baras. Jo pranešimas sudaro 4 puslapius ir galima buvo gauti registracijoje, nors buvo pasiųstas kiekvienam nariui, tuojau po pelno paskirstymo 1987 m. Diskusijų metu paaiškėjo, kad nariai nepakankamai susipažįsta su pasiųstais pranešimais ir klausia tokių dalykų, kurie yra pateikti pranešimuose.

Po pranešimų, kad sutaupyti laiką, buvo pravesti rinkimai į tarybą (6 asm.) ir į kontrolės komisiją (3 asm.). Nominacijų komisijos pranešimu (pirm. dr. F. Kaunas, dr. K. Ambrozaitis ir M. Lenkauskienė), iš baigusių trijų metų kadenciją, tik vienas Vytautas Kutkus nebesutiko kandidatuoti naujam terminui. Taigi, tik vienas tarybos narys būtų naujas. Taip ir buvo. Nominacijų komisija paskelbė 6 kandidatus į tarybą, o kitų pasiūlymų neatsirado. Visi 6 pasiūlytieji į tarybą kandidatai ir buvusieji kontrolės komisijos 3 nariai perrinkti. Į tarybą atėjo naujas narys advokatas Algirdas Ostis.

Vėliau buvo priekaištų nominacijų komisijai, kad nesurado daugiau kandidatų, sutinkančių varžytis į tarybą ir kontrolės komisiją.

Balsų skaičiavimo metu buvo grįžta prie padarytų pranešimų ir atidarytos diskusijos. Diskusijų metu buvo rimtų paklausimų ir pasiūlymų, bet atsirado ir kalbančių nieko bendro su LF veikla neturinčių.

Atskirai tenka paminėti pareigingo ilgamečio tarybos nario Vytauto Kutkaus atsisveikinimo mintis. V. Kutkus gyvena prie Detroito, yra veiklus visuomenininkas, dirbo automobilių p r a m onėje inžinieriumi, prieš porą metų išėjo į pensiją. L. Fondo taryboje išbuvo 22 metus ir, gyvendamas už 280 mylių nepraleidinėjo nei suvažiavimų nei posėdžių. Būdamas kruopštus ir pareigingas, apskaičiavo kiek darbo dienų sugaišo prie vairo, posėdžiuose, suvažiavimose, atstovaudamas Liet. Fondą, pokyliuose, konferencijose ir t.t.

Paskelbus rinkimų duomenis, priėmus nutarimus, suvažiavimas baigtas Lietuvos himnu.

Suvažiavimo metu po 1000 dol. įteikė Stasys Baras, dr. Ferdinandas Kaunas ir dr. Jonas Valaitis. Visi jie yra L. Fondo nepailstantieji kūrėjai ir vadovai.

Užsklandai

Lietuvių Fondo metiniai narių suvažiavimai yra dalykiški, pateikiama tiksli a t s k aitomybė, išklausomi narių siūlymai ir pageidavimai. Sunku visų nuomones suderinti ir visus pageidavimus patenkinti. Žinoma, didžiausias dėmesys skiriamas pelno paskirstymui. Kodėl tam ar kitam reikalui komisija paskyrė tiek ir tiek, o anam — tik tiek. Todėl LF vadovybės svajonė, pasiekti 10 milijonų pagrindinio kapitalo ir lietuvybės išlaikymo veiklą kiekvienais metais paremti bent trim ketvirčiais milijono dol., darosi suprantamesnė.

Lietuviškoji veikla reikalinga vis didesnės ir didesnės paramos, nes pasiaukojančių darbo rankų kas kart mažėja, o veikla profesionalėja. Pradedame apsiprasti su apmokamais darbų vykdytojais, kas prieš dešimtmetį būtų atrodę beveik nusikaltimu, o šiandien yra realu. Buvo bandymų ir Lietuvos laisvinimo bylą atiduoti profesionalams, sumokant per metus iki 100,000 dol., bet neištesėjome, nes mūsų piniginės yra per plonos ir tų pačių per mažai.

Lietuvių Fondas yra geresnėje padėtyje, nes aukos neišleidžiamos, o naudojama tik gautos pajamos. Lietuvių Fondas yra lyg ta melžiama karvutė, kuri kasdien maitina šeimą, o ne lašinių paltis, nuo kurios atsispiovus gabalą, nebepriauga ir po kelių kartų nebelieka. Tai ir yra Lietuvių Fondo stiprybė: kapitalas laisvai Lietuvai, o pajamos išeivijos lietuvių darbų paramai.

Dar labiau, mano manymu, tektų remti grynąją lietuvybę — lituanistinį švietimą, jaunimo organizacijas, kultūrines apraiškas, tuos veikalus, kurių okupanto replės neleidžia rašyti ir spausdinti. Rankiojimas mirusiųjų paliktų raštų, laiškų ar laikraštinių straipsnių, nors ir neatmestinas, bet neskubus ir gali palaukti, kai būsime turtingesni. Archyvų klausimas pagrindiniau spręstinas, nes jų yra keliose vietose — visuomeninių ir asmeninių. Archyvinės medžiagos nuolat atsiras vis daugiau ir daugiau, o didžioji dalis išleistų knygų, esančių šviesių lietuvių namuose ar rūsiuose, pradės plaukti į archyvus, nes dalis įpėdinių stengsis atsikratyti, jei tylomis neišmes į šiukšlyną, kaip jau ir dabar pasitaiko. Archyvams tinkamai tvarkyti reikia nusimanymo ir pinigų.

Išeivija nėra valstybė, turinti administracinį aparatą ir nuolatines pajamas — mokesčius mokančius gyventojus. Mūsų norai ir užmojai yra didesni už turimą pajėgumą ir finansinius išteklius. Mažėjant pasiaukojančių visuomenininkų ir kultūrininkų kartai, lietuviškoji veikla pastebimai pradės silpnėti, nes nebeliks meilės ir įsijautimo lietuvybės reikalams. Išeiviją ir visą lietuvių tautą iki šiol gaivino ir tebegaivina nepriklausomybės metais sukrautas tėvynės meilės kraitis, Maironio apdainuota Lietuva.

Dar žodelis dėl padaryto priekaišto informacijai, kad per dažnai kartojami spaudos puslapiuose tie patys veidai. Argi spaudoje rašytina ir nuotraukos dėtinos tų žmonių, kurie Lietuvių Fondą tik kritikuoja, vadovus niekina, neišmanėliais vadina ir norėtų LF likviduoti?

Lietuvių Fondo vadovybėje esantieji žmonės dalyvauja visuomeninėje veikloje, atstovauja LF minėjimuose, konferencijose, premijų šventėse ir t.t. Tie žmonės kalba, sveikina, rašo, tai dažniau jų pavardės ir nuotraukos matomos spaudoje.

Mūsų gydytojai eina Basanavičių ir Kudirkų pramintais keliais, inžinieriai neatsilieka nuo Vileišių, teisininkai — nuo Smetonų-Sleževičių, kunigai — nuo Valančių-Vaižgantų, mokytojai — nuo Krikščiūnų-Jablonskių ir visi kiti nuo kitų šviesuosių, padėjusių Lietuvai laisvę atgauti. Lietuvos laisvės viltis mus jungia bendram darbui ir kovai už mūsų mažą, bet brangų sklypelį prie Baltijos jūros.

Lietuvių Fondo suvažiavimo prezidiumas: dr. A. Razma, dr. G. Balukas ir dr. J. Valaitis.
J. Tamulaičio nuotr.

Prie registracijos stalo: O. Barškėtytė, R. Steponavičiūtė, A. Steponavičienė ir M. Rėmienė. J. Tamulaičio nuotr.

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP
FAMILY PHYSICIAN
2 BI-LINGUAL DOCTORS
also
PSYCHOLOGIST PHD PREFERRED
for Washington State. Board eligible or certified. Excellent salary & benefits.
Apply call or write to:
206-428-4075
SEAMAR CHC
1400 La Vennture
Mt. Vernon, Washington 98273
(11-16)

MACHINE SHOP SUPERVISOR
Progressive manufacturing company in Northeastern North Carolina. You will be responsible for managing, scheduling shop work force. Maintaining material inventory, verifying drawings, training personnel. Responsibilities will also include machining, assembly, and debugging of final products. $20-30,000 yr.
Resume in confidence to:
Thomas Williams, President
Mid-Atlantic Machine Co.
P. O. Box 585, Edenton, NC 27932
(13-14)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Dr. Danielius Degėsys

Lietuvos Medicinos Istorija

Dr. J. Meškausko knygą pasitinkant

Ši Lietuvos Medicinos Istorija paties autoriaus žodžiais tariant, yra medicinos mokslo, gyventojų medicininio ir socialinio aprūpinimo istorinė ir dokumentinė apžvalga. Profesorius J. Meškauskas šią istorinę ir dokumentinę apžvalgą pradeda XV šimtmečiu ir užbaigia 1944 metų liepos mėnesiu.

Penkioliktame šimtmetyje Lietuvoje nei lietuvių nei užsieniečių gydytojų nebuvo. Medicinė pagalba buvo barzdaskučių, kirpėjų, chirurgais vadinamų ir pirtininkų rankose. Šie amatininkai buvo susiorganizavę į vienetus vadinamus cechais. Rusams užėmus Lietuvą 1795 metais cechai buvo panaikinti. Vietoj jų buvo įvesta felčerių sistema, kuri išsilaikė iki nepriklausomos Lietuvos laikų.

XVI šimtmetyje Lietuvoje palaipsniui pradėjo kurtis Europos universitetuose išmokslinti lietuviai gydytojai. Vilniaus universitetas nors ir buvo įsteigtas 1579 metais, bet medicinos fakulteto jame nebuvo. Maždaug po dviejų šimtų metų delsimo, 1795metais Vilniaus universitete buvo įsteigta medicinos kolegija — Collegium Medicinae. 1803 metais medicinos kolegija tapo medicinos fakultetu, bet 1831 metais carinėje Rusijoje prasidėjus reikštis tautinėm idėjom, Vilniaus universitetas buvo uždarytas. Sekančiais metais buvo atidaryta Imperatorinė Medicinos ir Chirurgijos Akademija, kuri po dešimties metų buvo irgi uždaryta. Universitetas buvo likviduotas, turto didesnė dalis atiteko Kijevo universitetui. Studentai su profesoriais buvo išskirstyti po Rusijos universitetus. Lietuvos jaunimas, norintis studijuoti mediciną, galėjo studijuoti tik Europos arba Rusijos universitetuose. Atgavus n e p r iklausomybę 1918 metais buvo galvota Vilniaus universitetą atkurti, bet karas su bolševikais ir lenkais tuos planus sutrukdė. 1939 metais, prijungus Vilnių prie Lietuvos, Stepono Batoro universitetas buvo pavadintas Vilniaus universitetu ir 1942 metais buvo atidarytas medicinos fakultetas.

Besikuriančioje nepriklausomoje Lietuvoje medicinos kadrams paruošti, 1920 metais sausio 27-tą dieną, Kaune buvo atidaryti Lietuvos Aukštieji Kursai su medicinos skyriumi. Pirmais metais kursuose medicinos klausytojų buvo 159 asmenys: 77 lietuviai, 78 žydų ir 4 kitų tautybių. Dviem metams praėjus klausytojų jau buvo 240: 80 lietuvių, 153 žydų ir 7 kitų tautybių. Aukštieji kursai nepatenkino atgimstančios Lietuvos reikalavimų, todėl 1922 metais vasario 15-tą dieną buvo iškilmingai atidarytas Kaune Lietuvos Universitetas su medicinos fakultetu.

1930 metais Lietuvos universitetas buvo pavadintas Vytauto Didžiojo universitetu. Sovietams okupavus Lietuvą, 1940 metais Vytauto Didžiojo universitetas buvo pavadintas Kauno universitetu, bet sekančiais metais, užėjus vokiečiams, universitetui buvo sugrąžintas Vytauto Didžiojo vardas. Medicinos fakulteto dekanu tapo profesorius dr. J. Meškauskas. Vokiečių okupacijos metu vokiečiams rūpėjo kiek galint daugiau jaunimo įjungti į karo tarnybą. Jie visą laiką darė spaudimą, kad universiteto senatas sutiktų su studentų mobilizacija. Senatui nesuetikus 1943 metų kovo 16-tą dieną universitetą vokiečiai uždarė.

Į medicinos rūmus buvo uždrausta keliolika dienų įeiti. Po kelių savaičių medicinos fakulteto profesoriai nors ir neviešai, paskaitas ir toliau skaitė, studentus e g z a minavo, pasirašinėjo užskaitų knygutėse ir net diplomų. 1944 metais liepos 23 dieną medicinos fakulteto turtas vokiečių valdžios įsakymu buvo išvežtas į Vokietiją.

Nepriklausomoje Lietuvoje darbininkų socialine apsauga ir sveikatos draudimu rūpinosi Socialinės Apsaugos Departamentas prižiūrimas Vyriausios Socialinio Draudimo Valdybos. Šios institucijos steigė

Dr. Juozas Meškauskas

ligonių kasas. Ligonių kasai priklausantis asmuo ir jo šeimos nariai buvo gydomi veltui. Ūkininkų ir ūkio darbininkų sveikatos aprūpinimui 1937 metais buvo pradėti steigti sveikatos punktai. Sveikatos punktuose beturčiai buvo gydomi veltui, pasiturintieji turėjo mokėti mažą mokestį. 1940 metais tokių sveikatos punktų Lietuvoje buvo 140.

1943 metų antroje pusėje Lietuvoje ligoninėse buvo 7795 lovos. Tuo metu Lietuvoje buvo 998 praktikuojantieji medicinos gydytojai, 388 dantų gydytojai, 847 akušerės, 903 medicinos seserys, 154 chemikai-vaistininkai, 329 provizorių padėjėjai, 139 provizoriai ir 280 vaistinių.

Tuberkuliozės gydymui 1943 metais buvo 19 dispanserių ir 10 tuberkuliozės sanatorijų su 1290 lovų. Odos ir venerinėm ligom gydyti buvo 19 dispanserių ir trachomai gydyti — 12 dispanserių.

Trėmimų į Sibirą metu, 1941 metais, birželio mėnesio 14 dieną, iš Lietuvos dingo 168 medicinos personalo asmenys. Vokiečių okupacijos metu 1941-42 metais Lietuvoje siautė dėmėtosios šiltinės epidemija. Vienų metu laikotarpyje susirgo 3676 asmenys, 294 mirė jų tarpe 4 gydytojai.

Nepriklausomoje Lietuvoje gyventojų sveikata, higiena ir gydytojų priežiūra rūpinosi Sveikatos Departamentas. Sovietų okupacijos metu pradžioje buvo įsteigta Sveikatos Ministerija ir jos ministeriu buvo paskirtas dr. L. Koganas. Vėliau Sveikatos Ministerija buvo pavadinta Sveikatos Apsaugos Liaudies Komisarijatu ir sveikatos komisaru paskirtas dr. V. Girdzijauskas. Vokiečių okupacijos metu ši institucija buvo pavadinta Vyriausia Sveikatos Valdyba. Jos generaliniu direktorium paskirtas dr. B. Matulionis.

Šioje Lietuvos Medicinos Istorijoje yra aprašyti istoriniai įvykiai susiję su Lietuvos medicinos pradžia ir jos raida. Joje taip pat randame gana detaliai aprašytą Lietuvos gyventojų

(Nukelta į 6 psl.)

VIII LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ HAMILTON 1988

Tautinio šokio judesy,
Tėvyne, mums gyva esi!

RUOŠKIMĖS VISI DALYVAUTI VIII LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖJE, kuri įvyks š. m. LIEPOS 2-3 d. d. KANADOJE, HAMILTON, ONT.

INFORMACINĖS ŽINIOS:

LIET. TAUTODAILĖS PARODA veiks nuo birželio 30 d. ligi liepos 11 d. Royal Botanical Gardens patalpose, 680 Plains Rd.W. Oficialus parodos atidarymas ir koncertas birželio 30 d., 7.30 v.v., įėjimas nemokamas.

PENKTADIENIO JAUNIMO ŠOKIAI liepos 1 d. Mohawk kolegijos salėje, Fennell W. ir W5-th gatvių kampas; pradžia 8.00 v.v., įėjimas — $3.

ŠEŠTADIENIO SUSIPAŽINIMO VAKARAS įvyksta Convention Centre, 115 King St. W., Chedoke ir Wentworth salėse; pradžia 7:30 v.v., įėjimas visiems — po $10; bilietai bus pardavinėjami ir prie įėjimo.

SEKMADIENIO PAMALDOS katalikams tame pačiame Convention Centre 11 v. r.; liet. evangelikams — Latvian Lutheran Church, 18 Victoria Ave. S., 10 v.r.

ORGANIZUOTA EISENA po pamaldų į miesto Gore parką, prie Laisvės paminklo.

ŠOKIŲ ŠVENTĖ sekmadienį, 3.00 v.p.p., Copps koliziejuje, 101 York Blvd.; bilietų kainos: $12, $15 ir $18, kuriuos bus galima įsigyti pas platintojus ir prie įėjimo. Bilietus platina Čikagoje Vaznelių "Gifts International" krautuvė, 2501 W. 71 St., tel. (312) 471-1424, Klivlando liet. kooperatyve "Taupa" Vyt. Staškus, tel. (216) 481-6677 ir Toronte Alf. Juozapavičius, tel. (416) 239-0995.

UŽBAIGTUVIŲ BALIUS 7.30 v.v. įvyksta vėl to paties Convention Centre abiejose salėse: Chedoke — suaugusiems, kaina $30, ir Wentworth salėje — jaunimui, kaina $20, stalai po 10 žmonių. Čia bilietus reikia įsigyti jau iš anksto pas B. Mačį, 370 Goodram Dr., Burlington, Ont. L7L 2K1, tel. (416) 632-4558.

SUVENYRUS tvarko K. Deksnys, 1257 Royal Dr., Burlington, Ont. L7P 2G2, tel. (416) 332-6006.

NAKVYNIŲ INFORMACIJĄ teikia V. Verbickienė ir L. Kontenienė, 348 Duncombe Crt., Burlington, Ont. L7L 4M4, tel. (416) 637-5090.

IŠ ANKSTO BILIETUS į visus renginius galima įsigyti, prisiunčiant pinigus: "Talka" TŠŠ Bilietai, 830 Main St. E., Hamilton, Ont. L8M 1L6. Nupirkti bilietai čia lauks jūsų. Paštu bilietai niekam nebus siunčiami. Pažymėtos jų kainos yra kanadiškais doleriais. Čekius rašyti "Lithuanian Folk Dance Festival". Dėl bilietų informacijas teikia J. Krištolaitis, tel. (416) 689-5733. ***Šventės Inf.***

NAUJOS KNYGOS

• **Alė Rūta. DAIGYNAS.** Išstumtųjų dalia — 2. Romanas. Tai lyg tęsinys jos anksčiau sukurto romano "Pirmieji svetur" — pirmųjų lietuvių ateivių mozaikos, bet jis vaizduojamas nauju gyvenimu. Daigynų personažai yra gyvi Amerikos gyvenime. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. 576 psl. kaina 12 dol. Viršelį piešė Rasa Arbaitė.

• **Antanas Gailiušis. SAVANORIO DUKTĖ.** Romanas. Tai keturių dalių lietuviškų išgyvenimų šiame šimtmetyje pynė, papasakota lengvu stiliumi. 382 psl. kaina 9 dol. Viršelis ir vinjetės Tauro Viesulo. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

VAKARONĖ SU DIREKTORIUM A. ŠMITU

Vakarų Vokietijoje veikiančios Vasario 16 lietuvių gimnazijos direktorius Andrius Šmitas, lankosi Amerikoje ir daro pranešimus didesnėse lietuvių gyvenvietėse. Jau lankėsi Washingtone, St. Petersburge, Los Angeles, o š. m. kovo 25 d. sustojo Chicagoje ir Jaunimo centro kavinėje susitiko su lietuviais.

Vasario 16 gimnazijai šiuo metu didžiausį rūpestį sudaro apdegusios pilies remontas bei vidaus pritaikymas gimnazijos ir lietuvių veiklos poreikiams, ir mokinių skaičiaus didinimas. Pastačius berniukų ir atnaujinus mergaičių bendrabučius bei mokyklos patalpas, mokymo darbas vyksta normaliai, bet trūksta patalpų būtiniems reikalams: bibliotekai, muzikos, sporto ir kitai saviveiklinei veiklai. Pilis išoriniai atstatyta ir išlaidas padengė draudimas ir valstybė, bet vidaus įrengimams reikia prisidėti ir lietuviams. Prie kiekvienos lietuvių sutelktos DM, vokiečių valdžios prideda dvi DM. Lietuvioms reikia dar šiais metais sutelkti pusę milijono DM. Didelę dalį aukų sudeda Vokietijos lietuviai ir kiti europiečiai, bet be pasaulinės, ypač Amerikos paramos, numatytų darbų nebus galima įvykdyti, o tuo pačiu neteksime ir vokiečių valdžių bei religinių b e n d ruomenių paramos. Amerikos lietuvių pagalba yra būtina.

Savo žodžius direkt. A. Šmitas parėmė vaizdais, parodytais ekrane. Labai impozantiškai atrodo pilies bokštas, kaip Kauno rotušė — Baltoji gulbė. Prie bokšto prisišlieję pastatai reikalingi pritaikymo kasdieniniam vartojimui ir čia daugiausia reikalinga mūsų parama. Gimnazijos rūmai iš lauko atrodo kukliai, bet klasės erdvios ir šviesios. Įspūdingai atrodo berniukų naujasis bendrabutis, pritaikytas gyventi ir mokytis (po du mokinius vienam kambaryje, o dviem kambariam yra vonia su visais patogumais). Sąlygos geros, tik mokykis ir ruoškis gyvenimui.

Po pranešimo buvo visa eilė paklausimų, į kuriuos atsakė direktorius, o po žodelį pasakė buvusių mokinių tėvai ir mokiniai. Neteko išgirsti priekaištų, o tik pagyrimus, nors pirmieji mėnesiai amerikoniukams sudaro tam tikrų nepatogumų. Reikia paklusti nustatytai tvarkai ir drausmei. Po kelių savaičių šių problemų nebelieka ir visi susilieja į vieną darnią šeimą. Reikia nepamiršti, kad gimnazija nėra pataisos namai, o mokslo įstaiga, kaip ir kitos Vokietijos mokyklos.

Vakaronei vadovavęs gimnazijai remti centrinio komiteto pirm. Ramojus Vaitys, direktoriui A. Šmitui įteikė 9,000 dol. A. Šmitas dėkojo visiems rėmėjam ir prašė nemažinti aukų, nes užplanuoti darbai nelaukia. Ypatingą padėką išreiškė Lietuvių Fondui, už stijendijų davimą Pietų Amerikos moksleiviams ir BALFui už teikiamą paramą. PLB vicepirm. švietimui ir taut. auklėjimui Birutė Jasaitienė išryškino daktarų Sidrių įsteigto fondo reikšmę. Jų fondas padengia Pietų Amerikos mokinių kelionių išlaidas.

PLB valdybos vicepirm. M. Lenkauskienė atvežė iš Pietų Amerikos lietuvių padėką gimnazijai ir mokinių rėmėjams.

Vokietijos lietuvių pastangos išlaikyti vienintėlę laisvajame pasaulyje esančią lietuvių gimnaziją, yra visų remtinos, nes gimnazija priglaudžia visą lietuviškąją veiklą, kaip mūsų Chicagoje Jaunimo centras.

Aukas siųsti: **Ramojus Vaitys, 1535 Deerfield Pl., Highland Park, Ill. 60035,** arba **PLB būstinės adresu — 5620 Claremont Avenue, Chicago, Ill. 60636.**

SUSITIKIMAS SU EDITA ABRUTIENE

Amerikos Lietuvių Tarybos (ALTos) pastangomis, š. m. kovo 27 d. Lietuvių tautinių namų salėje, įvyko susitikimas su buvusia Mordavijos gulagų įname ir tremtine Edita Abrutiene, 1987 m. lapkričio 23 d. su savo vyru pasiekusią Ameriką ir apsistojusią Washington, D. C. Popietei vadovavo Matilda Marcinkienė.

E. Abrutienė, 37 metų amžiaus, papasakojo apie savo patirtus vargus ir nemalonumus po to, kai pareiškė norą išvykti iš Sovietijos į Vakarus. Gavusi iš dėdės iškvietimą, atsisakė abu su vyru Sovietų pilietybės ir užpildė reikamus formalumus išvykti į JAV. Buvo palaikyta beprote, nes kas iš sovietinio "rojaus" nori išvykti į "badaujančią, benamę, apiplyšusią" Ameriką, yra tikras beprotis!

Pagaliau, po ilgo laukimo, tardymų, atlikus bausmę, vykstant "perestroitai", gavo vizas išvykti į Ameriką. Pasakojimas lietė asmeniškus pergyvenimus ir dėtas pastangas ištrukti iš komunistinio rojaus. Drąsi ir energinga moteris.

Klausytojų susirinko arti pusantro šimto, Įėjimas buvo laisvas, aukos nebuvo renkamos. S u s i rinkusieji rengėjų buvo pavaišinti.

MEDICINOS ISTORIJA...

(Atkelta iš 5 psl.)

socialinės apsaugos ir sveikatos draudimo vystymąsi, ligonių kasų santvarką, jų lėšas bei ligonių ir gimdyvių pašalpų nuostatus. Knygoje yra smulkiai surašyti įvairių draugijų, organizacijų bei valdžios ir mokslo institucijų originalūs įstatymai, įstatai, potvarkiai ir statutai, kurie užima 311 puslapių. Taip pat yra atspausdintas nors ir nepilnas, baigusių medicinos fakultetą gydytojų sąrašas. Iki 1944 metų liepos pirmos dienos medicinos fakultetą baigė 1863 asmenys iš jų 1070 medicinos gydytojai. Knyga turi 814 puslapių, neskaitant dr. Jono Meškausko anglų kalba parašytos knygos santraukos, užimančios 23 puslapius. Paskirais straipsniais prie šios knygos yra prisidėję šie gydytojai: H. Brazaitis, M. Budrienė, L. Griniūtė-šmulkštienė, S. Jankauskas, R. Sidrys, J. Starkus, V. Šaulys ir V. Tauras. Minėtinas ir pirmasis Lietuvos Medicinos Istorijos redaktorius profesorius J. Puzinas, kuris mirė neužbaigęs pradėto darbo. Knyga spausdinta Draugo spaustuvėje, darbas atliktas švariai, klaidų mažai.

Ši prof. dr. Juozo Meškausko Lietuvos Medicinos Istorija yra mokslinis darbas, kuriuo galės naudotis mūsų ateinančios kartos. Džiugu, kad prof. J. Meškauskas ryžosi imtis tokio didelio darbo.

Į Palangą ir į Klaipėdą ekskursijos su pernakvojimu bus galimos kiekvienai grupei, taip pat dienos ekskursijos į Panevėžį ir į Druskininkus.

1988 M KELIONĖS Į LIETUVĄ

21 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
21 dienų — Lietuva ir Lenkija
Kelionė 755 — liepos 5 - 25 — $2,459
Kelionė 855 — rugpjūčio 9 - 29 — $2,459
Kelionė 955 — rugsėjo 6 - 26 — $2,459
Varšuvoje 1 naktis, Vilniuje — 11, Rygoje 4, Vilniuje 1, Varšuvoje 2

20 DIENŲ KELIONĖ SU 15 DIENŲ LIETUVOJE
20 dienų — Lietuva, Rusija, Šveicarija
Kelionė 526 — gegužės 26 — birželio 14 — $2,279
Vilniuje 16 naktų, Maskvoj 1, Ziuriche 1

20 DIENŲ KELIONĖ SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
20 dienų — Lietuva, Rusija, Švedija, Suomija
Kelionė 705 — liepos 5 - 24 — $2,769
Kelionė 809 — rugpjūčio 9 - 29 — $2,769
Maskvoj 2 naktys, Vilniuj 10, Leningrade 2, Stokholme 2, nakties kelionė laivu į Helsinki, Helsinky 1

17 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
17 dienų — Lietuva, Lenkija, Šveicarija
Kelionė 607 — birželio 7 - 23 — $2,049
Varšuvoje 1 naktis, Vilniuj 11, Waršuvoje 2, Ziuriche 1

15 DIENŲ KELIONĖS SU 7 DIENOMIS LIETUVOJE
15 dienų — Lietuva, Rusija, Suomija
Kelionė 614 — birželio 14 - 28 — $2,399
Kelionė 712 — liepos 12 - 26 — $2,399
Kelionė 816 — rugpjūčio 16 - 30 — $2,399
Maskvoje 2 naktys, Vilniuje 7, Leningrade 2, Helsinkyje 2

14 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
14 dienų — Lietuva, Suomija
Kelionė 103 — lapkričio 3 - 16 — $1,349
Kelionė 128 — gruodžio 28 — sausio 11 — $1,629
Naujų Metų sutikimas, Vilniuje 11 naktų, Helsinky 1

15 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
15 dienų — Lietuva, Šveicarija
Kelionė 714 — liepos 14 - 28 — $2,039
Vilniuje 11 naktų, Ziuriche 2
15 dienų — Lietuva, Suomija
Kelionė 106 — spalio 6 — 20 — $1,899
Vilniuje 11 naktų, Helsinky 2

15 DIENŲ KELIONĖS SU 7 DIENOMIS LIETUVOJE
15 dienų — Lietuva, Rusija, Suomija
Kelionė 614 — birželio 14 — 28 — $2,399
Kelionė 712 — liepos 12 - 26 — $2,399
Kelionė 816 — rugpjūčio 16 - 30 — $2,399
Maskvoje 2 naktys, Vilniuje 7, Leningrade 2, Helsinky 2

13 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
Kelionė 915 — rugsėjo 15 - 27 — $1,969
Vilniuje 11 naktų

10 DIENŲ KELIONĖS SU 7 DIENOMIS LIETUVOJE
Kelionė 999 — rugsėjo 15 - 24 — $1,729
Vilniuje 8 naktys.

Baltic Tour patarnauja sudarant jūsų artimiesiems dokumentus viešnagei pas jus.

Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos pardotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradedame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminaičiams Lietuvoj.

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS
293 AUBURN ST.
NEWTON, MA 02166
(617) 965-8080

TRAIN TO BE A PROFESSIONAL
•SECRETARY
•SEC./RECEPTIONIST
•EXECUTIVE SECRETARY
Start Locally, Full time/part time. Learn word processing and related secretarial skills. Home Study and Resident Training. Nat'l. headquarters, 4699 N.Fed Hwy, LHP,FL.
•FINANCIAL AID AVAILABLE
•JOB PLACEMENT ASSISTANCE
1-800-327-7728
THE HART SCHOOL
(Accredited Member NHSC)

JEWELRY MOLD MAKERS
Napier one of the leading manufacturer of costume Jewelry is in search of an experienced mold maker in the white metal cast area. We offer competitive salary and a full range of company benefits.
For confidential interview
Call or apply to:
THE NAPIER CO.
3 Brayton Ave.
Providence, R. I. 02903
401-273-4830
(11-17)

RNs
Come and join the warm and friendly people at Albemarle Hospital in Elizabeth City, NC. The location is the best around. An hour's drive from the surf and sand of the Outer Banks. Excellent salary and benefits. Critical Care differential. New graduates welcome. Send resume to:
Wilson Gaillard
Personnel Director
Albemarle Hospital
PO Box 1587
Elizabeth City, NC 27909
or call collect
(919) 331-4605

WANTED EXPERIENCED
TOOL & DIE MAKERS
OR
TOOL REPAIRMEN
Exp. in progressive, drowing and high speed blanking dies. Excellent fringe benefits. Eastside Co. Call or apply:
GUARANTEE SPECIALTIES
9401 Carr Ave.
Cleveland, Ohio 44108
216-451-9744
(14-16)

Vaikystės atsiminimai (11) *Marija Tūbelytė-Kuhlmanienė*

Tėvo mirtis ir paskutinis žvilgsnis pro vagono langą į Lietuvą...

'Gerai į viską pasižiūrėk, kokia mūsų Lietuvėlė graži, nes ko gero jos ilgai vėl nebepamatysi...'

Užbaigdama šiuos savo vaikystės atsiminimus, ketinau paminėti tik du labai svarbius ir labai liūdnus mano gyvenimo įvykius: savo tėvo mirtį ir mūsų išvažiavimą iš Lietuvos. Tačiau - kadangi man pereitoje iškarpoje tebuvo tik vienuolika ir dvylika metų, nutariau nepalikti tos trijų metų spragos neužpildytos ir bent trumpai paminėti, kas tuo tarpu buvo įvykę.

Pirmiausiai, aš tame laikotarpyje nustojau buvusi vaiku ir tapau paaugle. Man sukakus keturiolika metų, į mano gimtadienį pirmą sykį buvo šokiams pakviesti berniukai, aš pradėjau vis drąsiau ginčytis su Mama, dažnai nelaiku ir ne vietoje prapliupdavau juoku, valandomis klausydavaus prancūzų estradinio dainininko Tino Rossi plokštelių (kurias man iš Paryžiaus atveždavo tėvo sekretorius Vytautas Einoris), savo tėvų dideliam nustebimui išmokau lošt bridžą ir visame kame elgiausi taip pat keistai ir nepakenčiamai, kaip ir visos kitos šito nelabai malonaus amžiaus mergaitės.

1937-tais metais mano tėvas dėl sveikatos sumetimų liovėsi buvęs ministeriu pirmininku ir perėmė valdyti Lietuvos Banką. Kiek vėliau, irgi dėl sveikatos sumetimų (kad Tėtei būtų progos pasivaikščioti po laukus ir paūkininkauti), tėvai nusipirko netoli Kauno esantį Linksmakalnio dvarelį. O tasai Linksmakalnis, bent gamtos atžvilgiu, tikrai buvo labai linksmas. Baltas gyvenamasis namas stovėjo ant nedidelio, linksmai į pietus žvelgiančio kalnelio, nuožulniai į linksmomis laukinėmis gėlėmis nusėtą pievą nusileidžiančio sodo papėdėje linksmai čiurleno sraunus Jiesios upeliūkštis, kurio pakrantėse vakarais energingai suokdavo lakštingalos.

Kadangi Tėtės sveikata jam nustojus pirmininkauti atrodė lygi ir pasitaisiusi, jo staigi mirtis (jis mirė 1939 metų rugsėjo 30 dieną) mum buvo baisus smūgis. Ji buvo mums tokia netikėta ir traumatiška dar todėl, kad mano tėvas visada būdavo itin kantrus ir niekados nesiskųsdavo jokiais negalavimais ar skausmais. Gerai atsimenu, kaip jis tą niūria, rudeniškai apsiniaukusią dieną anksčiau negu paprastai sugrįžęs iš banko pasisakė, kad jis jaučiasi peršalęs ir paprašė Mamos, kad ji jam atneštų ko karšto išgerti. Ir kai ji, visiškai nieko blogo nenujausdama, nešina arbatos stikline neužilgo įėjo į jo kambarį - Tėtę rado jau negyvą.

Pirmą sykį kaip reikiant įsisąmoninus mirties galutinumą, aš tėvui mirus nepaprastai griaužiausi, kad niekados nebuvau su juo pasikalbėjusi apie jo vaikystę, smulkiau jo išklausinėjusi apie tą jo nepaprastą bobutę (apie kurią jis buvo ketinęs parašyti romaną), kad nebuvau bandžiusi jo giliau pažinti. Gal visa tai iš tikrųjų ir nebuvo mano kaltė, bet Tėtei mirus man atrodė, kad buvo.

Juozas Tūbelis (1882. IV. 18 — 1939. IX. 30).

Vienintėlis man žinomas jo vaikystės įvykis, buvo jo kelionė į Petrapilį. O pastaroji buvo įvykusi todėl, kad Mintaujos gimnazijoje besimokantiems lietuviukams atsisakius melstis rusiškai, jie visi tapo išvaryti iš gimnazijos, be teisės įstoti į jokią kitą. Nerasdami kitos išeities, mano tėvas (jam tada buvo vienuolika metų) ir keletas jo draugų nutarė vykti į Petrapilį ir įteikti Rusijos Švietimo viceministeriui prašymą, kad jis jiems leistų sugrįžti į jų gimnaziją ir joje melstis lietuviškai. Kad tie kaimiški, nedrąsūs, niekados Rusijos ir kokio didesnio miesto nematę gimnazistukai iš viso išdrįso išsirengti į tokį žygį, jau ir taip buvo labai stebėtina. Bet kad jiem Petrapilyje, prasiskverbus pro rusišką biurokratiją, pavyko 'prieiti' prie viceministerio - tikrai įrodė, kokie jie buvo labai pasiryžę ir nekasdieniški. Šio žygio pasėkoje jiems buvo leista grįžti į gimnaziją, bet dėl meldimosi - buvo pasakytas labai aiškus "nyet!".

Pagal Lietuvos įstatymus, man likus mažametei našlaitei, teismas priskyrė globėją - Kauno burmistrą ir seną mano tėvų prietelių Steponą Rusteiką. Pulkininkas Rusteika man buvo tikrai geras ir rūpestingas globėjas ir visa Rausteikų šeima mano pirmaisiais našlaičiavimo žiemos prošvaistė buvo mūsų su Mama atsilankymas mėnesiais suteikė man labai daug šilumos ir paguodos.

Vienintėlė šios gūdžios Vilniuje. Pastaroji, atsigavusi nuo Tėtės mirties traumos, priėmė jai Lietuvos Raudonojo Kryžiaus pasiūlytą tarnybą, ir jos reikalais vykdama į Vilnių, drauge nusivežė ir mane.

O kai aš pagaliau išvydau tą savo išsvajotąjį miestą, jis man pasirodė dar žavingesnis ir šaunesnis negu aš jį buvau įsivaizdavusi. Ir toks kažkoks be galo savas! Man einant jo siauromis gatvelėmis vis atrodydavo, kad aš čia jau esu buvusi - kažkada anksčiau jau esu mačiusi tuos vartelius, tą kiemelį, tą gražų aptrupėjusį fasadą ... Kad jau kažkada esu klausiusis Vilniaus bažnyčių varpų gaudesio, ir stebėjusi virš Gedimino kalno praplaukiančius debesėlius.

"Jūs pas mus būtinai turite vėl atvažiuoti pavasarį!" - mus išlydėdamas iš savo vaišingų namų man kalbėjo Tėtės vilniškis pusbrolis Konstantinas Stašys. - "Jūs būtinai turite pamatyti, kaip čia pas mus Vilniuje gražu pavasarį, ypač kai visur pražysta baltosios alyvos."

"Atvažiuosiu, būtinai atvažiuosiu!' - visa nušvisdama atsakiau aš. -"O jeigu man pavyks šiemet prie Švietimo Ministerijos Egzaminų komisijos išlaikyti man dar likusius keturis egzaminus, aš jau gal kitąmet galėsiu pradėti studijuoti jūsų Universitete!'

(Jeigu man tada kas nors būtų išpranašavęs, kad aš jau šį rudenį būsiu atsidūrusi tolimoje Amerikoje, aš tą pranašą būčiau palaikiusi visiškų pamišėliu.)

Tačiau tarptautiniai įvykiai, deja, ir toliau vystėsi mums pragaištinga kryptimi ir 1940 metų pavasarį įvyko tai, apie ką daugumas iš mūsų nebuvome drįsę nė pagalvoti.

Nors mano motina tikrai nebuvo kvaila ar politiniai neapsišvietusi, ji šios mus užgriuvusios katastrofos pradžioje kažkaip pilnai nesuprato (o gal tiesiog atsisakė suprasti) ir, Smetonams raginant su jais drauge vykti į užsienį, pasakė, jog liksianti Lietuvoje. Bet kai vėliau, mūsų namuose susirinkus būriui draugų ir pažistamų, visi ėmė vienbalsiai šaukti "bėkite, susimildama bėkite!" - vis gi nutarė jų paklausyti. Bet netgi ir tada su tuo bėgimu per daug nesiskubino; nuėjo

(Nukelta į 8 psl.)

Marijos Tūbelytės keturioliktasis gimtadienis atšvęstas tarp draugų ir draugių.

ATSIMINIMAI...

(Atkelta iš 7 psl.)

pas vokiečių pasiuntinį Zechliną iš jo gauti į Vokietiją įvažiavimo vizos, paskui pradėjo tvarkyti kažkokius dokumentus ... dar paskui vėl išėjo į miestą.

Palikta namie aš 'paskutinį kartą' atsisveikindama apėjau mūsų namą ir sodą. Man kažkodėl buvo ypatingai gaila palikti prie vartų augančio berželio ir mano kambario spintoje kabančios puikių mezginių, man Mamos prieš pat tėvo mirtį iš Šveicarijos atvežtos, rausvos ilgos suknelės, kurios aš dėl gedulo dar nė sykio nebuvau užsivilkusi. (Ją įsidėti į lagaminą man atrodė visai betiksliška, nes kur gi tremtinei prireiktų tokio puošnaus rūbo?)

Šia proga norėčiau paminėti, kad išvykstant iš Lietuvos pasiimti ką nors vertingesnio nei Mamai, nei man visiškai nė neatėjo į galvą. Greičiausiai tai buvo todėl, kad mano motina iš prigimties nebuvo materialistė. (Bent aš niekados nesu girdėjusi, ją kokį nors daiktą apibūdinant 'brangiu' ar 'vertingu'. Gražus - taip, nepaprastas - taip, bet apie jų piniginę vertę - nė žodžio.) Gal būt todėl ji taip lengvai prisitaikė prie mūsų pradžioje tikrai skurdžių išeivijos sąlygų ir niekados 'nedūsavo' apie Lietuvoje paliktus namus, dvarą ir kitas žemiškas gėrybes.

Kalbant apie 'žemiškas gėrybes', aš asmeniškai tesigailiu tik Lietuvoje paliktų fotografijų - juoba, kad paskutinę mūsų namie praleistą dieną aš Mamai pasiūliau pasiimti vieną iš ankstyvesnių mūsų šeimos albumų, į ką ji pasipiktinusi atšovė: "Kaip tau negėda griūvant Lietuvai galvoti apie kokias tai - nuotraukas!" Kodėl, o kodėl aš tada jos nepasiklaususi nebuvau bent keletą jų slapčia įsikišusi į kišenę?!? (Šiuos memuarus iliustruojančios nuotraukos man visos buvo vėliau čia, Amerikoje, sudovanotos draugų.)

Marija Tūbelytė, šių atsiminimų autorė, prieš pasitraukiant iš Lietuvos.

Taigi mes iš Lietuvos išvažiavome tarsi tik išvykdamos savaitgaliui, tepasiimdamos vos keletą vasarinių suknelių, po megstuką, po dvejetą porų batų ir, laimei, po demisezoninį paltą. Viso labo tik du mažučiai ir lengvi lagaminėliai. (Kai mes tą rudenį, spalio 13-tą, pasiekėme Niujorką ir mus prie laivo pasitikę Amerikos lietuviai paklausė - "O kur gi jūsų 'tronkai'?" - mes su Mama, užuot atsakiusios, prapliupome juoku.)

Prieš pat mums išvykstant, buvęs mano tėvo sekretorius Vytautas Einoris, Mamai beveik per prievartą įbruko Ministerių Kabineto Tėtei jo dešimties metų pirmininkavimo sukakties proga dovanotą garsiojo auksakalio Faberge darbo portsigarą. "Kad, ponia, tremtyje turėtumėt nors viena vertingą dalyką" - pasakė jis.

Birželio 18-tą, anksti rytą, mus į stotį savo mažu forduku nuvežė mano draugės Danutės Narutavičiūtės tėvas inžinierius Petras Narutavičius. Tada mums tai atrodė visai naturalu, ir mes tik vėliau supratome, kad jis tai darydamas buvo labai daug kuo rizikavęs. Ačiū Dievui, niekas mūsų nei pakeliui, nei paskui stotyje nesulaikė ir mums sulipus į traukinį jis nė minutės nevėluodamas išėjo iš Kauno. (Kaip mes vėliau sužinojome, tai buvo paskutinis normaliai į Vokietiją einantis traukinys.)

Traukiniui išnirus iš tunelio, pro jo langus vėl pasimatė mums taip pažįstamas ir mielas Lietuvos peizažas. Auksinėj rytmečio šviesoj, išmargintos laukinių gėlių linksmai žaliavo pavasario pievos, mėlynavo maži ežerėliai, po dideliais nulinkusiais medžiais slėpėsi kaimai ir vienkiemiai, vingiavo baltais berželiais apsodinti keliai ir takeliai ... Ir viskas buvo taip ramu, taip beveik naiviai taiku, taip dar nė kiek šitos baisios mus užgriuvusios nelaimės nepaliesta.

- Tu dabar gerai į viską šitą pasižiūrėk ir įsidėmėk, kokia mūsų Lietuvėlė graži, nes ko gero jos ilgokai vėl nebepamatysi, - pastebėjo irgi pro traukinio langą žvelgianti mano motina. O paskui, staiga pamačiusi man per skruostus riedančias ašaras, pridūrė: - Tu, Marituži, neverk, nes gi mes vistiek kada nors į Lietuvą sugrįšim. Kai tik pasibaigs šis karas - tikrai, tikrai sugrįšim!

Bet nors šie jos žodžiai ir būtų turėję mane paguosti, jie kažkodėl mane dar daugiau sugriaudino. O kas - jeigu nebesugrįšim, kas - jeigu man visą savo gyvenimą teks pragyventi be Lietuvos? - vėl pradėdama verkti pagalvojau.

Privažiavus Eitkūnus, žvilgterėjęs į mūsų pasus lietuvis geležinkelietis su užuojauta prisilietė prie mano petie. - Žinau, kaip jums sunku išvažiuoti, žinau ... - ir pas kui beveik tekinas nuskubėjo apytuščio vagono koridorium Bet kai perėjęs per sieną traukinys sutojo vokiečių pusėje, svastikom pasipuošęs vokietys apžiūrėjęs mūsų dokumentus pareiškė, kad mūsų vokiškoje vizoje trūksta Ausreise datum. Mamai jam atsakius, kad diplomatiniuose pasuose jo nereikia, jis beveik piktai sušuko: - Bet karo metu reikia!" Jiems dar kiek pasiginčijus, jis pasiėmė mūsų pasus ir išlipęs iš vagono ilgokai su kažkuo ant perono tarėsi. O paskui vėl sugrįžęs į mūsų coupe, mums mandagiai grąžino mūsų pasus ir pasakė: "So Sie sind Auwanderer".

Tuoj po to traukinys sujudėjo ir aš ant visados, ir nebesugrįžtamai išvažiavau iš Lietuvos. Nespėjusi jai kuo nors pasitarnauti, nespėjusi joje išgyventi pirmosios meilės, nespėjusi pamatyti kaip Vilniuje pavasarį žydi baltos alyvos - nespėjusi, nespėjusi, nespėjusi ...

(Daugiau nebebus).

Vilties 25-rių metų sukakties dalyviai prezidentūroje Kaune. Pirmoje eilėje iš kairės: Juozas Kairiukštis, ministeris pirm. Juozas Tūbelis, Sofija Čiurlionienė, prezidentas Antanas Smetona, kan. Juozas Tumas-Vaižgantas, Sofija Smetonienė, kan. Fabijonas Kemėšis ir Liudas Gira.

Mums rašo

PATIKSLINIMAS APIE LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRĄ

Š. m. kovo 17 d. "Iš kitos pusės" skyriuje (vm) rašo apie Washingtone siūlomą lietuvių centrą. Noriu tik patikslinti vieną faktą apie to straipsnio kontekste paminėtą Religinę Šalpą — Lietuvių Informacijos Centrą. Vedamojo autorius rašo, kad originalių žinių iš Lietuvos daug ir greitai pateikia LIC, "bet jis, žinoma, turi daugiau ribotis religinės padėties Lietuvos aspektu".

Lietuvių Informacijos Centras nesiriboja vien religinės padėties Lietuvoje žiniomis. Vien Vasario 16-tosios įvykių žinios, kurias LIC plačiai ir skubiai pateikė ne vien lietuviškai spaudai, bet ir žinių agentūroms, laikraščiams (įskaitant Cleveland Plain Dealer), radijai, televizijai bei ypač užsienio korespondentams Maskvoj, kaip pvz. Associated Press, Washington Post. New York Times bei kitems korespondentams, liudija šį faktą.

O žinios spaudai yra tik vienas aspektas LIC darbo. Ši įstaiga kasmet atsako į šimtus teiravimų iš viso pasaulio Lietuvą liečiančiais klausimais. Kai Tarptautinet rašytojų sąjungai PEN reikia papildomų informacijų apie įkalintus plunksnos draugus, paip pvz. Gintautą Iešmantą, kai studentas prašo studijai žinių apie Molotovo-Ribentropo paktą ir jo pasekmes, kai JAV Helsinkio komisijai reikia vėliausio Lietuvos įvykių konspekto — kreipiasi į LIC, kuris šiuos prašymus pildo savo plačiais informaciniais resursais. LIC leidžia angliškai ir sąžinės kalinių sąrašus, į kuriuos įtraukia visus žinomus Lietuvos kalinius — be jokios asmens įsitikinimų diskriminacijos, kurie yra sovietų kalinami bei baudžiami už savo politines, religines, tautines ar kitas pažiūras. Tai tik dalelė LIC darbų.

LIC, kaip informacinis vienetas, perduoda iš Lietuvos visas patvirtintas žinias, liudijančias sovietų okupacijos gyvenimo realybes. Religinė priespauda Lietuvoj yra viena iš tų gyvenimo realybių. Šių žinių gausumas gaip tik įrodo sobei liudiją gyvą religinę bei ldiudiją gyvą religinę erzistenciją Lietuvoj.

Su geriausiais linkėjimais,

Gintė Damušytė

Injection Molding Supervisor

Molding supervisor to assume the responsibilities for the running of a high production molding shift. Must be qualified in molding techniques and be able to work well with others. Excellent opportunities for the right individual. Pay commensurate with experience. Excellent working conditions & fringe benfits. Call for appt. 617-828-3500.

Phillips Manufacturing Co.
Canton, MA

SETUP/OPERATORS

DAVENPORTS/BROWN & SHARPES

Automatic screw machine job shop offering competitive wages and excellent benefits including health insurance, paid holidays and vacation, superb pension plan.

Good working environment in air-conditioned facility. Relocation expenses to Dallas/Ft. Worth area negotiable.

CISCO PRECISION COMPONENTS
1104 Commercial Blvd. South
Arlington, TX 76017
(817) 467-5428

PLATERS

HELP WANTED & NEEDED

Platers experienced in any of the following: zinc, cadmium, copper, nickel, chrome, tin & solder type plating; or anodizing or hard anodizing. Good benefits. Wages, insurance & pension. Persons willing to relocate to the progressive and thriving city of Columbus, Oh. please send resume to Superior Plating Company, 915 N. 20th St., Columbus, Oh. 43219. 614-253-7281

JAV LB KULTŪROS TARYBOS VIII-JI PREMIJŲ ŠVENTĖ

Laureatų pristatymas ir premijų įteikimas
Meninę programą atlieka
aktorė **RASA KAZLAS**
Los Angeles Vyrų Oktetas

Globoja: LB Los Angeles Apylinkė
Talkina LB Santa Monica Apylinkė LB Vakarų Apygarda

Maloniai visus kviečiame susitikt su mūsų kūrėjais ir pasidžiaugti jų įnašu į lietuvių kultūrą

Gegužės 15 dieną.
Sekmadienį, 12:00 val. p.p.
Šv. Kazimiero parapijos salėje
Los Angeles, Kalifornija

Rengia: JAV LB Kultūros Taryba

Lietuvos žemės ūkis 1918-1940 m.

Dr. Broniaus Povilaičio knygą pasitinkant

Antanas Juodvalkis

Šių metų pradžioje pasirodė Broniaus Povilaičio veikalas — LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIS 1918-1940. Kaž kodėl redaktoriai prie autoriaus pavardės nepridėjo mokslo laipsnio, tuo sumažindami autoriaus kompetentingumą rašomu klausimu.

Bronius Povilaitis gimė 1907. IX. 5 d. Žeimelio valsč., Šiaulių apskr., mirė 1985. VII. 17 d. Tillsonburge, Ont. Mokėsi Diržių prad. mokykloje, Linkuvos gimnazijoje ir Žemės ūkio akademijoje, Dotnuvoje. Diplomą gavo 1930 m., bedirbdamas bendrosios žemdirbystės laboratorijoje. Visą gyvenimą dirbo ir mokėsi. Daktaratą įsigijo 1954 m. dirbdamas McGill universitete Žemės ūkio fakulteto Macdonald kolegijos agronomijos katedroj. Daugiausia laiko praledo bedirbdamas žemės ūkio ministerijos tyrimų žinybose Lietuvoje ir Kanadoje. Laisvu nuo darbo metu rašė studijas ir dalyvavo visuomeninėje veikloje. Staigi mirtis, dr. Br. Povilaitį ištiko tik ką baigusį rašyti šį veikalą. Žmonos ir draugų agronomų pastangomis, šis veikalas galėjo būti išleistas ir paskleistas lietuvių visuomenėje.

Knygos apimtis

Knygą suredagavo, autoriaus biografiją bei įvadą parašė Petras Lukoševičius. Pratarmėje supažindinama su Lietuvos gamtos ir klimatinėmis sąlygomis, turinčiomis lemiamos įtakos žemės ūkiui ir jo raidai. Paliestas ir prieškarinis laikotarpis, bet visas dėmesys skirtas nepriklausomo gyvenimo žemės ūkio vystymui ir švietimui.

Knyga suskirstyta į kelioliką pagrindinių skyrių, o šie — į poskyrius. Vien tik turinio atpasakojimas užimtų keletą puslapių, todėl čia susipažinsime tik bendrais bruožais su svarbiausiais knygos skyriais.

Praleidus geografines žinias ir žemės valdymo santykius praeityje, tenka stabtelėti prie 1922 metų žemės reformos. Politinių partijų įtaka buvo svari, vykdant žemės reformos įstatymą. Net toje pačioje Krikščionių demokratų partijoje buvo dvi pažiūros į žemės reformą: grįžusių iš Rusijos komunistų vykdomos revoliucijos ir iš vakarų universitetuose studijavusių. Čia didelį svorį turėjo žemės nusavinimo moralumas ir suderinimas su katalikų bažnyčios etika. Žemės reformos įstatymu į žemės fondą buvo nusavinta 722.333 ha ir iki 1938 m. išdalinta bežemiams ir organizacijoms 717.968 ha. Daugiausiai buvo išdalinta 1924 m. — 136.000 ha ir 1925 m. — 124.000 ha.

Skyriuje — Laukų ūkis (156-192) aptariamas gyvulių vystymosi sąlygos ir pagrindinės šakos — arkliai, galvijai, kiaulės, avys, paukščiai, bitės. Duodami skaičiai ir produkcija. (Kaž kodėl vargšės vištelės ir bitelės priskirtos prie arklių ir karvių).

Šeštajame skyriuje rašoma apie žemės ūkio institucijas (193-217), žemės ūkio ministeriją, žemės ūkio rūmus, kuriuose buvo prisiglaudę ir Jaunųjų ūkininkų rateliai, sparčiai išsiplėtę kaimo jaunimo tarpe (1940 m. buvo 1283 rateliai su 45.000 narių). Žemės ūkio akademija, paruošusi įvairių rūšių specialistus padėti šviesti ūkininkus ir gerinti auginamu grudu kultūras bei gyvulių rūšis. Žemės ūkio akademijos dvaras turėjo 459 ha žemės, kurios 346 ha buvo dirbamos, 10 ha — ganyklų, 23 ha — pievų, 56 ha — miško. Laikė 100 juodmargių karvių ir veislinių bulių, 50 darbo arklių ir eržilų. Veikė sėklų kontrolės stotis ir bandymų ūkis. Didelę reikšmę turėjo 1927 m. įkurta Lietuvos žemės ūkio tyrimo įstaiga, kurioje veikė 4 sekcijos: laukų ūkio, gyvulininkystės, sodų-daržų ir žemės ūkio ekonomijos. Bandymų ūkiai ir sėklų kontrolės stotys daug prisidėjo prie Lietuvos žemės ūkio kultūrų gerinimo ir skleidimo ūkininkų tarpe. Į šį skyrių yra įtraukta ir įvairios ūkinės draugijos.

Septintame skyriuje paliestos įvairios žemės ūkio ar jos šakų veikusios bendrovės ar sąjungos. Žinomiausia yra Lietuvos žemės ūkio kooperatyvų sąjunga — **Lietūkis**, nuo 1930 metų apjungęs anksčiau veikusias panašaus tipo sąjungas. Knygoje pateikiama nemažai duomenų apie Lietūkio prekybą — importą ir eksportą.

Antra stambi ir po visą kraštą paplitusi bendrovė buvo Centrinė Lietuvos pieno perdirbimo bendrovių sąjunga — **Pienocentras.** Pateikta statistinių duomenų apie pieninių ir nugriebimo punktų skaičius, pristatymo pieno kiekį, pagamintą ir eksportuotą sviestą, gautas pajamas. Pienocentras buvo pradėjęs supirkinėti kiaušinius ir vaisius, bet vėliau perleido specialioms bendrovėms. Pienocentras savo įnašais dalyvavo eilėje ūkinių bendrovių, padėdamas joms augti ir stiprėti.

Reikšmingą vietą Lietuvos ūkyje užima akcinė bendrovė **Maistas,** supirkinėjusi iš ūkininkų kiaules (bekonus) ir atitinkamai apdorojusi, eksportavo daugiausia į Angliją ir kitas Europos valstybes. Maisto bendrovė turėjo fabrikus Kaune, Klaipėdoje, Tauragėje, Panevėžyje, Šiauliuose ir Naujoje Vilnioje. Prieš karą Maisto fabrikuose dirbo 1550 darbininkų ir 500 tarnautojų. Duota statistikos apie supirktų kiaulių, galvijų ir paukščių kiekius bei eksportą. Bendrovė Maistas mėsos gaminiais aprūpindavo ir vietinę rinką.

Besiplečiant žemės ūkio gamybai, buvo įsteigta kooperatyvų sąjunga **Linas,** perėmusi linų pluošto supirkimą, apdirbimą ir eksportą.

Plačiai naudojamam maisto produktui cukrui gaminti buvo įsteigta akcinė bendrovė **Lietuvos cukrus,** kuri iš cukrinių runkelių pradėjo gaminti cukrų. Pirmasis fabrikas įsteigtas 1931 m. Marijampolėje, antrasis — 1935 m. Pavenčiuose ir trečiasis — 1940 m. Panevėžyje. Lietuvą raudoniesiems rusams okupavus, Panevėžio fabriko statyba sulėtėjo, bet buvo tęsiam ir 1940 m. pabaigoje pradėtas runkelių perdirbimas. (Tuo metu, kaip tik teko tvarkyti atskaitomybę su statybos bendrove ir pergyventi chaotinį laikotarpį).

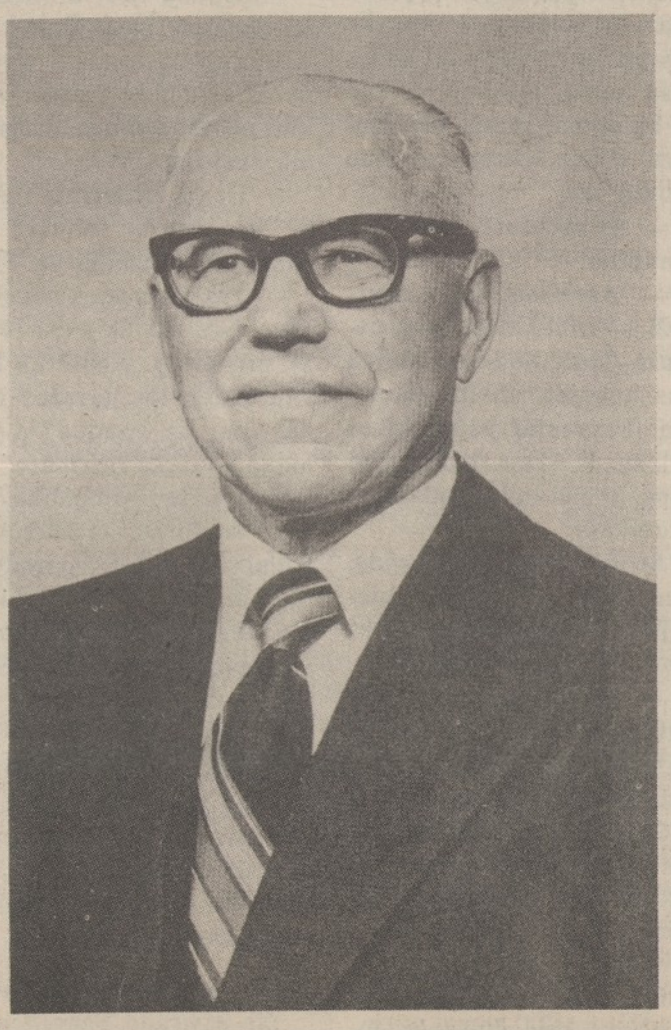

Dr. Bronius Povilaitis

Svarbi buvo ir **Sodybos** sąjunga, apjungusi beveik tuziną įvairių smulkių ūkio šakų draugijų, vėliau persiorganizavusi į akcinę bendrovę. Pro ją praėjo vaisių, daržovių, grybų, vaistažolių, uogų surinkimai ir eksportas.

Knygoje surinkti duomenys rodo žemės ūkio gamybos kilimą ir valstybės pastangas padėti ūkininkams pereiti į modernesnį ir našesnį ūkininkavimą. Įsisteigę kooperatyvai ir jų centrai, padėjo ūkininkų užaugintiems ar pagamintiems produktams, surasti tiesesnį kelią į vartotojus ar eksportą.

Užsienio prekybos skyriuje pateikta duomenys apie eksportuojamus ir importuojamus gaminius bei gautas-išmokėtas sumas.

Aptariama ir žemės ūkio sąskaitybos tyrinėjimai, socialinis aprūpinimas, žemės ūkio darbininkų atlyginimas, pragyvenimo išlaidos.

Pabaigoje apžvelgiama n e p r iklausomos Lietuvos žemės ūkio raida, padaryta pažanga, švietimas, vienkiemių nauda, žemės reforma ir t.t.

Platus naudotos literatūros ir išnašų skyrius, o taip pat anglų kalba santrauka (303-339 psl.).

Užsklandai

Broniaus Povilaičio knyga — Lietuvos žemės ūkis 1918-1940, yra rimtas indėlis į dokumentinių leidinių skaičių. Šioje srityje nusivokiantis skaitytojas atras spragą ir nepaliestų svarbių įvykių, suištų su Lietuvos žemės ūkio raida.

Aplamai knyga yra naudinga ne tik agronomams ar kitiems specialistams, bet kiekvienam šviesuoliui, b e s i dominčiam Lietuvos ekonominiu gyvenimu. Agronomas dr. Bronius Povilaitis (gaila, nesulaukė savo parašytos knygos pasirodymo) pasistatė nenykstantį paminklą ir parodė kaip Lietuva švietėsi ir ste-

(Nukelta į 10 psl.)

AUDRA Travel CORPORATION

Pranešame,
kad mūsų įstaigai reikalingi lietuviškai ir angliškai kalbantys asmenys
(outside sales rep.), gyvenantys įvairiuose Kanados bei JAV miestuose, norintys ir sugebantys organizuoti grupines bei individualias keliones lietuviams.
Smulkesnių žinių teirautis mūsų įstaigoje tel. **(416) 769-2500,**
2100 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1M7.

Simbolika

Vladas Vijeikis

Gavau telefonu pakvietimą. Anupras Pagalys sako:

— Atvažiuok. Švęsime kažkokį jubiliejų. Koks jubiliejus? Ar tai svarbu. Švęsti reikia tai ir švęsime. Atvažiuok.

Nuvažiavau. Dar durų gerai nepravėręs pajutau malonų koldūnų ir kugelio kvapą, kuris buvo užvaldęs visą namą. Neabejoju, kad ir kaimynai, nosis per langus iškišę, kvėpavo šiuo puikiu oru.

— Ar atvežei? — klausia Anupras.

— Atvežiau, kaip neatveži — ir įteikiau gana nemažą konjako bonką. Tik nusistebėjau tokiu klausimu. Paprastai šeimininkai neklausia. Dar mandagiai nors ir netvirtai sako. — Nereikėjo.

Atlikęs savo prievolę, žengiau į saliona, kur girdėjau geroką alasą. Bet Anupras mane sulaikė.

— Ne čia, ne čia, — ir nuvairavo mane per virtuvę į kiemą, o iš kiemo į garažą. — Čia tau paskirta.

Garaže dar buvo likę vietos nuo automobilio ir kitokių mažai reikalingų rakandų, kurie paprastai atsiduria garaže. Anupras pasodino mane ant dėžės ir pristūmė prie didesnės dėžės.

— Aš tuojau sugrįšiu, — pareiškė.

Ir gana greit sugrįžo su lėkštele ant kurios buvo nedidelis duonos gabelėlis. Norėjau klausti, bet Anupras vėl išlėkė. Greit grįžo nesinąs puodeliu vandens.

— Tai čia tavo balius, — pareiškė Anupras.

— Kas čia per velniava? — šūktelėjau, — aš tau konjako bonką atnešiau, o tu man vandens pripylei.

— Nusiramink. Čia simbolika. Taip Maskva elgiasi su Lietuva. Pasiima viską, o atsiunčia arbūzų.

Simbolika sau, o vanduo ir garažas sau. Supykau. Nužygiavau atgal į gyvenamą namą ir tarpduryje, kur puotavo mano pažįstami, sustojau.

— Ei tu, hitlerinis fašiste, ko tau čia reikia? — šūktelėjo vienas iš jų.

— Jūs čia manęs nekoliokite, bet paaiškinkite visą tą misteriją. Kodėl aš buvau uždarytas garaže? Kodėl man tik vanduo? o jūs mano konjaką siurbiate?

— Čia tau simbolika, — sako Anupras, — čia sovietiniai metodai parodyti. Mes Maskva, o tu Lietuva. Kadangi dabar "glasnost" tai gavai vandens. Prie Stalino ir to negautum. Ne tik negautum, bet jau būtum po žeme, o "Gimtojo Krašto' ir Maskvos pakalikai ateitų ant tavo kapo porą krokodilo ašarų išlieti. Jeigu būtum generolas, gal ir paminklą pastatytų.

— Sudiev. Aš einu namo.

Čia atsirado Pagalienė ir numetė mano gerą skrybėlę po kojom.

— Ponia Pagaliene, kodėl mano skrybėlę, už kurią gerokai sumokėjau, man po kojom numetei?

— O kodėl ne? Kaip tu apie mane kalbi? Sakei, kad "Pagalienė, tokia virėja, kad ji geriau koldūnus krautuvėje pirktų".

— Aš taip nesakiau. Aš pareiškiau: "Pagalienė tokia virėja, kad jai nereikia koldūnų krautuvėje pirkti."

Čia įsiterpė Pagalys.

— Aš taip perdaviau tavo žodžius. Pagal "Gimtojo Krašto" taktiką. Vieną žodį praleidi, pusę žodelio pridedi ir išeina taip kaip tau reikia. Tie gimtakraštiečiai pasiutusiai geri sovietų mokiniai.

Užsidėjau savo skrybėlę ant galvos.

— Tai kodėl, tu Anuprai, mane taip suniokojai? Ką aš tau blogo padariau?

— Čia simbolika, — sako Anupras, — mat tu rašai į laikraščius. Tai mes tau praktiškai norėjome parodyti. Kai kurie taip pradėjo rašyti, kad ... Vienas, kuris save profesorium vadina, ėmė apie išmatas kalbėti, nors rodosi kitokius mokslus amerikiečiams dėsto. O gal jis tos srities specialistas. Beje, priėjęs prie savo automobilio nenustebk. Poros ratų nėra, durys gerokai įlenktos. Kaži ar pavyks atidaryti. Bet mes reabilituosime tavo automobilį kada nors. Paskelbsime jį vėl nauju.

Važiuodamas autobusu namo, turėjau laiko pagalvoti ir padaryti išvadas.

Išvados. Gorbačiovas numetė krumplėlį duonos nuo savo ištaigingo stalo ir kai kurie pradžiugo. Bet mes norime viso stalo. Caras Rusijai padarė lengvatų. Panaikino vergiją, įsteigė Dūmą, bet bolševikams buvo negana. Jie norėjo visko. Ir mums negana Gorbačiovo plutelių. Mes norime viso kepalo. Laisvos Lietuvos.

Kas liečia simboliką. Tegul ją kur ...

LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIS

(Atkelta iš 9 psl.)

bėtinu tempu kilo iš pirmojo karo griuvėsių bei vijosi kitas pažangias vakarų valstybes.

Kad pakelti žemės ūkio našumą, nepriklausomybės laikais ūkiai buvo skirstomi į vienkiemius, o okupantų rusiškieji komunistai suvarė ūkininkus į kolchozus ar sovchozus, sunaikindami žemės ūkio našumą. Jei komunistus gal būtų galima šiaip taip pateisinti dėl gamybos priemonių (fabrikų) nusavinimo, bet reikia pasmerkti už ūkininkų luomo sunaikinimą ir jų pavertimą vergais.

Knyga turi 367 psl., įrišta į kietus viršelius, geras popieris, švariai atspausta M. Morkūno spaustuvėje, Chicagoje, 1986 metais. Kaina nepažymėta.

Broniaus Povilaičio knygos "Lietuvos žemės ūkis", sutiktuvės įvyks š. m. balandžio 22 d. Jaunimo cen. re Chicagoje.

G.T. INTERNATIONAL

G.T. International dėkoja visiems savo klientams, kurie įgalino šios įstaigos augimą ir patarnavimų plėtimą. Kviečiame visus su mumis keliauti šiais metais.

1988 EKSKURSIJŲ TVARKARAŠTIS

Nr. 8801	**Lietuva** 15 d. ... IŠPARDUOTA ...gegužės 16-birželio 3. N.Y. $2,150.00; Chicago $2,215.0
Nr. 8802/F	**Lietuva** 10 d.; Maskva 1 d.. ... IŠPARDUOTA ..., Amsterdamas 3 d., birželio 13-29. N.Y. $2,085.00; Chicago $ ...
Nr. 8803/M	**Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., birželio 14-26. N.Y. $1,995.00; Chicago $2,125.00.
Nr. 8806/F	**Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., Leningradas 1 d., Amsterdamas 3 d., liepos 18-rugpjūčio 3. N.Y. $2,085.00; Chicago $2,195.00.
Nr. 8807/M	**Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., liepos 19-31. N.Y. $1,995.00; Chicago $2,125.00.
Nr. 8808/F	**Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., Leningradas 1 d., Amsterdamas 3 d., rugpjūčio 15-31. N.Y. $2,085.00; Chicago $2,195.00.
Nr. 8809/M	**Lietuva** 9 d., Maskva 2 d., rugpjūčio 16-28. N.Y. $1,995.00; Chicago $2,125.00.
Nr. 8810/F	**Lietuva** 10 d., Maskva 1 d., Leningradas 1 d., Vakarų Vokietijoje (Oktoberfest) 5 d., rugsėjo 19-spalio 7. N.Y. $2,349.00; Chicago $2,435.00.
Nr. 8811/M	**Lietuva** 9 d., Maskva 2, rugsėjo 20-spalio 2. N.Y. $1,995.00; Chicago $2,125.00
Nr. 8804/BAL	**Pabaltijis:** Klaipėda 2 d., Vilnius 5 d., Ryga 2 d., Talinas 2 d., Helsinkis 3 d. liepos 10-25. N.Y. $2,390.00; Chicago $2,493.00

G.T. International tvarko visus kelionių reikalus oro, vandens ir sausumos keliais. Turizmui ar biznio kelionei kreipkitės pas mus.

G. T. International padeda sutvarkyti iškvietimo dokumentus artimiesiems iš Lietuvos.

G.T. INTERNATIONAL, INC. 10401 SOUTH ROBERTS ROAD
PALOS HILLS, ILLINOIS 60465 TEL.: (312) 430-7272

Londono Tautinių šokių grupė "Lietuva"

Londono 'Lietuva'

Nežiūrint milžiniško atstumo, Londono lietuvių tautinių šokių grupė Lietuva sparčiai ruošiasi ir dalyvaus šokių šventėje Hamiltone.

Šį šokių grupė įsisteigė 1969 m. Grupės dalyviai — šokėjai gyveno įvairiose Anglijos vietovėse, tačiau grupės veiklos centras buvo Londonas. "Lietuva" dalyvavo ankstyvesnėse — 1976 ir 1980 metais ruoštose šokių šventėse. Tad šį kartą sparnus tolimai kelionei kelia tretį kartą.

Grupė reprezentacinė, gražiai reprezezntuoja Anglijoje mūsų tautinių šokių menui bei mūsų kultūrai. Ji programas atlieka nepriklausomybės švenčių minėjimuose, tautinių švenčių ir pavergtų tautų minėjimuose. Grupė taip pat keliauja po Anglijos lietuvių telkinius ir lietuvių tautos meną demonstruoja ir svetimtaučiams. Taigi "Lietuva" atlieka gražią Lietuvos reprezezntacijos misiją.

Kada Baltijos jūra plaukė laivas ženklinti Laisvės žygio, tai Londono "Lietuva" išvyko šion kelionėn ir programas atliko Stockholme.

1986 m. pabaigoje "Lietuva" susijungė su dainos grupe "Harmonija" ir įsteigė ansamblį, kuris su naujomis programomis jau reiškiasi scenoje.

Grupės vadovė teigia, kad jie turi daug jaunų, norinčių ansamblyje dalyvauti, žmonių ir dėl to Londono "'Lietuvos" ateitis užtikrinta.

Jurgis Janušaitis

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

MACHINE OPERATOR & PACKAGING

Automotive styling mfg. in North Haven needs small hand tool & mach operators and packaging personnel. Ability to learn & produce quality work a must. Both full & flexible hours availaable. We offer good pay, benefits & working conditions. Call 203-782-9025.
(13-15)

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
2533 West 71 St., Chicago, Ill.
1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.
Tel.: 476-2345
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

ALT S-gos premijuotas rašinys

Ne Lietuvoje gimusio jaunimo pareigos Lietuvai

Vija Bublytė

Su Nemunu pateka saulė,
Su Nemunu leidžias toli.
Prie Nemuno mano pasaulis,
Prie Nemuno mano šalis.

P. Širvis

Poetas vaizdžiai iškelia lietuvio sentimentą Nemunui. Kur lietuvis bebūtų mintimis visuomet ilgisi Nemuno. Jei Nemunas galėtų kalbėti, jis papasakotų...

Štai kaip poetas sako toliau:

Su Nemunu ašarą plovėm,
Su Nemunu griovėm stabus.
Su Nemunu buvom senovėj,
Ir būsim kol Nemunas bus.

Mano tėveliai gimė Lietuvoje, bet vaikystę praleido svetur. Kodėl jiems neteko žaisti prie Nemuno? Juk jie Nemuno šalies vaikai. Kas atsitiko?

Antras pasaulinis karas. Rusai okupavo Lietuvą ir žiauriai elgėsi su žmonėmis. Daug žmonių išvežė į Sibirą. Daug žmonių atsidūrė kalėjimuose ir dabar Lietuva pavergta. Lietuva neturi laisvės. Žmonės kovoja už religiją, žmogaus teises... Kiekvienais metais birželio mėnesį prisimenam išvežtus ir nukankintus lietuvius...

Aš gimiau Amerikoje — lietuviškoj šeimoj, tačiau už namų mane lietė kita aplinka, draugai, papročiai... Atsidūriau tarp dviejų kultūrų. Gerbiu Ameriką ir čia mokaus, bet šeimoje įdiegta meilė tėvynei Lietuvai, išmokta lietuvių kalba iššaukia meilę ir ilgesį Lietuvai.

Lietuviškumo sustiprinimas ateina iš lituanistinės mokyklos, vasaros kursų, organizacijų, chorų, tautinių šokių ir t.t. Čia gimusio jaunimo pirmutinė ir svarbiausia pareiga stiprinti lietuvių kalbą. Gimtoji kalba yra didžiausias mūsų tėvų palikimas. Todėl tą palikimą privalome saugoti, juo naudotis ir jį gerbti.

Kalbininkas J. Balčikonis rašo: "Kalbą turime branginti ir neniekinti. Lietuvių kalbą reikia tobulinti, nes tauta į kalbą sukrovė savo dvasios turtus, kaip į kokią klėtį. Kalboje atsispindi tautos galvojimas, jausmai ir sąmojus."

Kaip žinome, mūsų tėvų kalba yra labai sunkiai išlaikyta gyva. Pažvelkim tik į spaudos draudimo laikus. kokiu pasišventimu buvo platinama slaptoji spauda. O koks stiprus pasipriešinimas rusų valdžiai buvo vysk. Motiejaus Valančiaus, kai jis kūrė slaptas mokyklas ir kitas kovos priemones naudojo išlaikyti gyvą lietuvišką žodį. Tad kaip dabar svarbu ne Lietuvoje gimusiam jaunimui gerai pažinti tėvų kalbą ir ją praktikuoti lietuvių draugų tarpe. Žinoma, jaunimas dažnai iš papratimo savo tarpe kalba angliškai. Nors ir nejučiom išslysta angliški žodžiai, tačiau mintyse tuoj prisimenu tėvų kalbos palikimą ir tuoj prie jo grįžtu. Apie šį momentą aiškiai rašo kalbininkas J. Balčikonis: "Kas tėvų testamentą nevykdo, yra blogas tautos sūnus ar dukra". Taigi ar mes norėtume būti blogi?.. Ne. Juk joks kito dalyko nemokėjimas taip greit nepastebiamas, kaip savos kalbos nemokėjimas.

Poetas B. Brazdžionis rašo:

"O mūs šventas lietuviškas žodi,
Ilgą naktį vergijoj kentėjęs.
Ne kaip vergas šiandien pasirodyk,
Bet kaip laisvas pavasario vėjas."

Žinoma, kad Lietuva yra rusų okupuota ir lietuvis ten nelaisvas. Lietuvis ten nuolat sekamas ir kaip LKB kronika rašo mokiniai baudžiami už bažnyčios lankymą, šventų vietų lankymą, negali laisvai reikšti savo mintis ir turi paklusti partijos norams. Mokyklose jau nuo vaikų darželio mokoma rusų kalba. Todėl čia gimusiam jaunimui ypatingai reikia rūpintis savo tėvų kalba ir ją taisyklingai išmokti, juk be kalbos nėra tautos.

Kita mūsų pareiga neužmiršti, kad turime pavergtą tėvynę. New Yorko kardinolas John O'Conner (airis) yra pasakęs: "Kai prisimenu tėvynę, jaučiu mistinį ryšį su ja, kuris mane įpareigoja rūpintis jos reikalais". Tai rodo, kad tėvynės ilgesys negęsta. Tad ir mes jauskime pareigą už Lietuvą kalbėti ir jos nelaimę kelti viešumon. Laiškais galime lankyti Sibiro kalinius, mokyklose galima supažindinti su LKB kronika draugus ir mokytojus. Ir ne tik tikėjimo varžymus iškelti, bet ir tautinės laisvės varžtus, apie kuriuos kalba kita pogrindžio spauda, kaip "Aušra", "Laisvės šauklys", "Perspektyvos" ir kiti.

Taip pat svarbu ir su Lietuvoje gyvenančiu jaunimu, bet su suaugusiais g i m i n ėmis susirašinėti. Juos laiškai labai pradžiugina ir teikia daug vilties ir stiprybės. Jie labai nori išgirsti ką nors apie laisvąjį pasaulį, ką patyriau ten būdama.

Neabejotina mūsų pareiga yra priklausyti kuriai nors lietuviškai organizacijai išeivijoje, nes ten mes b e n draudami lavinamės, stipriname tautinę sąmonę, palaikome gyvus tautos papročius ir gyvą tėvų kalbą ir tautinę kultūrą.

Niekas netrukdo mums pasirinkti tokią organizaciją, kurioje galime reikštis mums rūpimais Lietuvos reikalais. Mūsų pareiga kalbėti už Lietuvą, reikalauti Lietuvai laisvės. Taip turime Pasaulio Jaunimo Sąjungą, kuri reiškiasi ruošdama laisvojo pasaulio jaunimo kongresus. Šiais metais toks kongresas įvyks Australijoje, kur turėsime progos susitikti su įvairių kraštų jaunimu, susipažinti su jų veikla, pasimokyti vieni iš kitų... Mes negalim vien tik minėti praeitį ir galvoti apie ateitį. Mūsų pareiga rūpintis dabarties Lietuva.

Mes turime stebėti kas vyksta metų bėgyje. Artinasi Lietuvos nepriklausomybės šventė. Tai jaunimui geriausia proga tą dieną amerikiečių mokyklose papasakoti apie Lietuvą, iškeliant jos gražią praeitį, istorinę reikšmę, kartu išryškinant ir dabartinę padėtį.

Apie Lietuvą turim pakankamai literatūros anglų kalba. Lankstinukų galima gauti iš JAV L. Bendruomenės. Todėl tą progą galime paskleisti studentų tarpe. Supažindinkime amerikiečius su lietuvių liaudies instrumentu kanklėmis. Mūsų tautosakoje kanklės su pagarba minimos. Todėl kanklės turėtų vis skambėti. Svarbu įdomautis lietuvių daile, įsigyti tautinius drabužius ir reikalui esant džiaugsmingai juos vilkėti. Turėjome progos peržvelgti Lietuvos istorijoje krikščionybės kelią į Lietuvą. Paminėjime 600 metų krikščionybės sukaktį Romoje, kur daug jaunimo dalyvavo. Sukaktis buvo paminėta Lietuvoje ir išeivijoj. Parapijose jaunimui yra daug progų aktyviai dalyvauti. Jaunesni patarnauja mišių metu, vyresni skaitydami skaitinius ir t.t.

Žinome, kad yra lietuvių tėvynėje, kuriems reikalinga pagalba. Amerikoje veikia BALFas, kuris rūpinasi vargstančiais lietuviais. Jaunimo pareiga yra prisidėti auka ir jei vyresnieji prašo prisidėti ir darbu. Neužtenka mums vadintis lietuviais, bet reikia būt pasiruošusiems visada padėti Lietuvai ir kitiems reikalingiems pagalbos.

Labai svarbu šeimoje, savo organizacijose išlaikyti lietuviškus papročius, religiją. Svarbu kurti lietuviškas šeimas ir taip pat svarbu lietuvybėn patraukti nuo jos nutolusius. Mane sudomino Los Angeles klebono prel. Kučingio Vasario 16 proga perskaityti 10 įsakymų.

Aš esu Lietuva, tavo tėvynė, nešanti sunkią vergiją ir man reikalinga tavo pagalba:

1. Neturėk kitos tėvynės, kaip mane vieną ir nemylėk kitos labiau už mane.

2. Neminėk mano vardo be pagarbos, bet stenkis visur jį kelti, gerbti ir ginti.

3. Prisimink mano tautines ir religines šventes, turėk duosnią ranką ir karštą širdį man nelaimėje padėti.

4 Gerbk tuos, kurie mano vardą iškėlė ir kelia, nors tie mano didieji sūnūs ir skirtųsi savo pažiūromis.

5. Neužmušk savyje ir kituose lietuviškumo, nesišalink tautinio ir religinio darbo, nekraipyk savo pavardės ir nedarkyk mano kalbos.

6. Netepk nepadoriu elgesiu ir darbais savęs ir savo gero vardo.

7. Nevok iš manęs mano vaikų. Kalbėk su jais namuose lietuviškai, išmokyk lietuviškai skaityti ir rašyti.

8. Nemeluok, kad esi kitoks. Neišsižadėk savęs ir manęs prieš kitus jiems pataikaudamas.

9. Nesisavink netinkamų svetimų papročių ir nesakyk, kad jie tau labiau dera negu manieji.

10. Negeisk kitos tautybės žmonos, o pasirink iš mano dukrų, ir būkite abu ištikimi man, nors svetur tektų ir akis užmerkti.

Kaip sužinosime kokia dabar padėtis Lietuvoje, kaip sužinosime ko lietuviams trūksta? Kokie Lietuvos rašytojai, ką jie kuria, jei neskaitysime lietuviškų laikraščių, knygų. Todėl labai svarbi pareiga kiekvienam mūsų, kuris gyvename ne tėvų namuose, užsisakyti lietuvišką laikraštį, nusipirkti knygą. Taip pat dalyvaukime ir patys spaudoje. Pamilę knygą jausime pareigą ir steigti savo knygynėlį.

Paminėjau čia gimusiam jaunimui daugel pareigų, tačiau El Moris sako: "Mokslas yra viršūnė į kurią tik ne daugelis teįstengia įkopti, gi pareiga yra tik takelis, kuriuo kiekvienas galėtų įstengti eiti".

Prieš daugel metų šio krašto lietuviai surinko vieną milijoną parašų, prašydami JAV pripažinti Lietuvos nepriklausomybę. Jie Lietuvą, kaip kokį naujagimį mylėjo, kovojo prieš kiekvieną kylančią jai grėsmę. Dieve padėk mums nepamiršti, kad ir šiandieną mes esame Lietuvai be galo reikalingi.

Šis Vijos Bublytės rašinys yra gavęs Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos skelbtą konkurse trečią premiją.

NURSES
RNs Or LPNs
Full & part time positions available on all shifts.
Please apply.
FRIENDLY HOME
303 RHODES AVE.
WOONSOCKET, RI. 02895
(15-17)

TRUCK DRIVERS
HIGHEST TEAM RATES IN NATION
Rate level to 23 c. a mile loaded or unloaded. Our teams average 20,000 miles or more per month.
C. D. S. LINES, INC.
A long haul, coast to coast, trucking company based in Canonsburg, Pa. Needs team drivers, including husbands & wives and single drivers for teams.
..LATE MODEL EQUIPMENT
..WEEKLY SETTLEMENT
..FUEL ECONOMY
..INCENTIVE BONUSES
..MILEAGE BONUSES
..SAFETY BONUSES
..PAID MEDICAL BENEFITS FOR YOUR & YOUR FAMILY
..VACATION PAY
CALL DAVE OR RICH,
1-(800)-441-3507
MENTION THIS AD OR $25,00 BONUS IF HIRED.
(15-16)

MATAS Realtors
505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530
RITA MATAS
— Broker — G.R.I. — C.R.A.
Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

VYTAUTO BELIAJAUS 'MR. FOLK DANCE, USA' 80 METŲ SUKAKTIS

Sukaktuvininkas Vytautas Beliajus (dešinėje) su šio rašinio autoriumi Edvardu Šulaičiu.

Daugumas mūsų tautiečių darbuojasi savųjų tarpe ir kitataučiai jų visai nepažįsta ir nežino jų darbų, nežiūrint, kad pas lietuvius jie yra garsūs ir daug nuveikę. Tačiau yra ir priešingų atvejų, kuomet mažiau pas lietuvius pasireiškiantieji yra plačiau žinomi kitataučių tarpe.

Vienu tokių yra tautinių šokių specialistas ir folkloro žurnalo "Vilties" redaktorius bei leidėjas Vytautas Beliajus, kuris vasario 28 dieną paminėjo savo 80-jį gimtadienį.

Šis žmogus yra vadinamas "Mr. Folk Dance, USA" ir jo vardas yra žinomas visame pasaulyje, gal išskyrus Sov. Sąjungą, nes ten jo žurnalas "Viltis" nėra įsileidžiamas. Jis dar ir šiuo metu tebeleidžia ir teberedaguoja didžiausią Amerikoje folkloro žurnalą (išeina 6 kartus metuose, 40 puslapių apimties). Nors šis žurnalas turi lietuvišką pavadinimą ir jame dažnai rašoma apie lietuvius bei jų veiklą, tačiau jis leidžiamas anglų kalba ir apie 90% jo skaitytojų yra nelietuviai.

Savo jaunystėje jis yra nemaža dirbęs ir lietuvių tarpe, suorganizuodamas ir vadovaudamas pirmajai lietuvių tautinių šokių grupei Amerikoje (ji tarp kitko dalyvavo Pasaulinės Parodos Chicagoje programoje), anglų kalba parašė pirmąją knygą apie lietuvių tautinius šokius, lietuviškus tautinius šokius mokė Amerikos ir kitų kraštų kolegijose bei universitetuose ir atliko daug kitų darbų (išleido lietuviškų pasakų rinkinį anglų kalba bei kitų knygų). Jo pavardė yra patekusi į daugelį "Who's Who" leidinių. Jis yra pagerbtas daugelyje miestų, įteikiant jam įvairius atžymėjimo ženklus. Vieną iš vėliausiųjų tokių apdovanojimų Beliajus gavo šių metų kovo mėn. pabaigoje, kur San Antonio, Texas kolegija buvo iškvietusi jį priimti atžymėjimo lentelę už ilgametę veiklą tautinių šokių srityje ir net joje įrašė lietuviškai žodį "Sveikinam", nežiūrint, kad toje kolegijoje nėra nė vieno lietuvio. Šios kolegijos salė buvo pilna žmonių, kurie atsistoję kėlė jam ilgas ovacijas.

Tai toks yra Vytautas Beliajus iš tolimosios Dzūkijos, ten gimęs 1908 m., kaimiečių Sofijos ir Jono Beliajų sūnus, kuris būdamas 14 metų (1923 metais), palydėdamas savo močiutę, išvažiavo už jūrų marių į Ameriką laimės ieškoti. Ją čia buvo sunku rasti, tačiau teko daug ir sunkiai dirbti. Net ir mokyklų suolus nedaug galėjo nutrinti, nes tuojau turėjo rūpintis duonos užsidirbimu. Tačiau laisvalaikiu pats daug skaitė ir švietėsi, taip kad šiandien, išėjęs ilgą gyvenimo mokyklą, gali lygintis su aukštuosius mokslus baigusiais. Jis puikiai rašo angliškai, tačiau ir lietuvių kalba neblogai parašo (jo rašinių kartais ir lietuvių spaudoje matome).

1930 metais jis pradėjo savo, kaip šokėjo, karjerą. Buvo choreografu ir italų tarpe, be to lietuvių "Pirmyn" choro rengiamose operose bei operetėse. Vėliau pradėjo dėstyti šokius universitetuose bei kolegijose. 1942 m. išvyko į Fairhope, Alabamoje kelegiją jų mokyti, bet ten stipriai susirgo džiova ir vos išliko gyvas. Ten 1944 m. ir pradėjo leisti savo laikraštėlį (dabar tapusiu dideliu žurnalu), kurį pavadino viltingu "Viltimi" (tikėdamas pasveikti). Jis tada pasveiko, tačiau grįžęs į Chicagą vėl susirgo. Po operacijos gydėsi čia ir Denveryje, o vėliau, gydytojų patarimu, išsikėlė gyventi į San Diego, Kalifornijon. Iš ten vėl grįžo į Denverį, Kolorado ir ten tebegyvena.

Šiuo metu, nežiūrint savo amžiaus, daug dar keliauja. Per paskutinius kelis metus pora kartų buvo Lietuvoje (stebėjo ten vykusias šokių bei flokloro šventes), buvo Japonijoje bei daugelyje kitų vietų. Praėjusių metų pabaigoje buvo svečiu didžiuliame "Holiday Folk Fair" festivalyje, kur lietuviai buvo pagerbiamoji grupė. Čia jis tarėsi su šio festivalio rengėjais dėl "Vilties" žurnalo tolimesnio likimo, jeigu jį užkluptų liga ar mirtis.

Reikia sveikinti sukaktuvininką Vytautą (savo draugų tarpe jis žinomas kaip Vytis) Beliajų, kad jis dar ilgai nepavargtų ir dar ilgai darbuotųsi tautinių šokių bei flokloro srityje.

Pagerbtas ir įvertintas svetimųjų tarpe, reikia tikėtis V. Bielajus atitinkamai bus atžymėtas per šią vasarą įvykstančią Lietuvių Tautinių Šokių šventę Hamiltone. Jis tikrai to nusipelnė!

Ed. Šulaitis

NEW YORK

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" RADIJAS

Švenčiame savo gimtadienius, vardadienius, bet rečiau prisimenam savo Tėvynės naudai ir garbei atliktų darbų paminėjimus. Malonu skaityti, kada mūsų laikraštis rašo apie savo gyvenimo nueitą kelią. Spaudą visi skaitome ir iš jos sužinome apie garbingus įvykius. Kartais nuo tiesioginių darbų negalėdami pasitraukti gavę naują spaudos numerį padedam rytojaus dienai ir nepamirštam skaityti. Bet mes turime ir kitokiu metodu mums skelbiamų žinių teikėjus. Tai lietuvių radijo valandas, kurių laiko skelbiant lietuvišką žodį negali atidėti kitai dienai, valandai ir net minutei. Ypatingai mes atvykę į šį kraštą naujieji ateiviai tuo džiaugėmės.

Šį kartą noriu paminėti dr. Jokūbo Stuko daug metų vadovaujamą radijo valandėlę iš New Yorko didžios radijo stoties, pavadintą "Lietuvos Atsiminimų" radijas. Ir taip metai po metų su dideliu ryžtu ir pasiaukojimu tą darbą atlieka vienas asmuo dr. Jokūbas Stukas. Š. m. gegužės 1 dieną ši radijo valandėlė iškilmingai paminės 47 metų sukaktį, kada lietuviškas žodis, daina ir lietuvių gyvenimo įvykių pranešimai skriejo skelbdami lietuvišką žodį, mūsų istoriją, tautosaką, kalbos ir dainos grožį, lietuvių tautos praeities didybę ir meilę savo tėvų gimtajai žemei.

Šios "Lietuvos Atsiminimų" radijo nepaprastos sukakties atžymėjimui gegužės 1 dieną, sekmadienį įvyks iškilmingas paminėjimas pradedant Šv. Trejybės lietuvių bažnyčioje ir salėje, Adams Street ir New York Ave. kampas, Newark, N. J. 11 val. bus atlaikytos mišios. Programą atliks keletą metų iš Lietuvos atvykusi solistė Violeta Rakauskaitė-Štromienė. 1 val. bus pietūs ir linksmoji dalis šokiai. **(ečl)**

AUDRA Travel CORPORATION

VIENINTELĖ PROFESIONALI LIETUVIŲ KELIONIŲ ĮSTAIGA KANADOJE SKELBIA ir GARANTUOJA

Pigiausias kainas kelionėse į LIETUVĄ 1988 metais

5-kiom, 10-čiai bei 15-kai dienų patogiausiomis lėktuvų linijomis

Išvykimo datos iš Toronto ir kitų Š. Amerikos miestų

Gegužės 6-20	Liepos 6 - 20
Gegužės 19 - birželio 3	Liepos 20 - rugpjūčio 2
Gegužės 25 - birželio 8/12	Rugpjūčio 11 - 27
Birželio 9 - 24	Rugsėjo 2 - 16
Birželio 30 - liepos 17	Spalio 7 - 21

Gruodžio 27 – sausio 10 1989 m.

Užsisakykite dabar – gausite papildomą nuolaidą.

Smulkesnes žinias teikiame

tel. (416) 769-2500

Mūsų įstaigoje Jums patarnaus: AUDRONĖ, LIUSĖ, DALIA, INGĖ, JOANNE, PAULIUS.

Mes kalbame – lietuviškai, angliškai, prancūziškai, rusiškai, lenkiškai, vokiškai, itališkai, ispaniškai.

Mūsų įstaigoje įrengti kompiuteriai: PEGASUS/GEMINI bei TDS

Mūsų įstaiga yra narys – IATA, T-comm, BBB, CLIA

Adresas: 2100 Bloor St. W. Toronto, Ont., Canada, M6S 1M7

Tel. (416) 769-2500 Telex 06-986766 TOR

KVIEČIAME NAUDOTIS MŪSŲ LIETUVIŠKO BIURO PASLAUGOMIS.

Mūsų registracijos numeriai: retail nr. 2559030, wholesale nr. 2475066

RADIOLOGY TECHNOLOGIST

Full time position available. Must be Registered or Registry eligible. Knowledge of Ultra Sound Desirable but not necessary. Competitive salary range commensurate with experience.

Send resume to:
FULTON COUNTY MEDICAL CENTER
216 S. 1st St.
McConnellsburg, Pa. 17233
(12-14)

LIFT TRUCK MECHANIC

Must have at least 3 yrs experience in all phases of Lift Truck repair and preventive maintenance. Experienced as maintenance mechanic helpful, including Electrical Trouble Shooting, Pneumatics, and machine shop tools. Must be able to work any shift. Excellent benefits and pay.

TRINITY PAPER & PLASTICS CORPORATION
1500 Jefferson Davis Highway
Richmond, VA. 23224
804-232-8921
(12-14)

WANTED EXPERIENCED

FLAT KNITTING MECHANICS. EXPERIENCED ON COMEZ KNITTING MACHINES. 1ST SHIFT.
EXP. KNITTING OPERATORS FOR 2ND SHIFT.
EXP. BRAIDER SUPERVISOR FOR 2ND SHIFT.
EXP. BRAID TENDERS FOR 3RD SHIFT. STEADY WORK, PLEASANT WORKING CONDITIONS, BENEFITS & WAGES.

RHODE ISLAND TEXTILE COMPANY
211 COLUMBUS AVENUE
PAWTUCKET, R. I. 02862
401-722-3700
(9-15)

FOOT PRESS OPERATORS
FOURSLIDE SET UP PERSON

FULL OR PART TIME. EXPERIENCED PREFERRED, BUT WILLING TO TRAIN THE RIGHT PERSON. FULLY PAID INSURANCE. STEADY WORK, AND PENSION PLAN.

APPLY IN PERSON AT
GEMCO MANUFACTURING CO.
AIRCRAFT ROAD
SOUTHINGTON, CT. 06489
(15-24)

Rochesterio 'Lazdynas'

Jadvyga Reginienė

Pramoninis New Yorko valstijos miestas Rochesteris su visais priemiesčiais neturi nė pilno milijono gyventojų, tad už Detroitą mažesnis keturis ar penkis kartus, o už Chicagą — aštuonis ar devynis. Ir lietuvių skaičius Rochestery gal proporcingai mažesnis kaip Detroite. Bet jie ten ne pėsti. Dar visai neseniai, Jurgio Jankaus ir kitų šviesuolių dėka, surengdavo literatūros popietes ar vakarus, kokių Detroitas galėjo tik pavydėti. Ten gyvenusio, dabar Vokietijon, prie Bodeno ežero, pasitraukusio Alfonso Dargio paveikslų spalvos buvo garsios visoj Amerikoj. Šiuo metu gal nebe viskas taip didinga, taip žavu ir Rochestery. Bet vienas dalykas tikrai kelia nuostabą: tautinius šokius šokantis jaunimas. Kai į ankstesnes tautinių šokių šventes iš šio miesto vykdavo tik viena šokių grupė, tai į Aštuntąją atvyks dvi: seniai ten gyvuojąs "Lazdynas" ir visiškai jaunutis studentiškas "Žilvinas". Apie pastarąjį težinau tiek, kad jo būry šventėje šoks 30 šokėjų, o plačiau parašys kas nors kitas. Man leista pakalbėti apie "Lazdyną".

"Lazdyno" šaknys siekia pačią išvietintųjų emigrantų Rochestery atsiradimo pradžią 1949-sius metus. Tik to "Lazdyno" pirmtako niekas net vardo nebežino, ar nenori minėti, nors jis nebuvo bevardis, o vadinosi Rochesterio Lietuvių skautų tautinių šokių grupė. Vienas jos steigėjų ir ilgametis vadovas buvo Stasys Ilgūnas. Kitų šokių mokytojų bei muzikantų nebeminėsiu, taupydamas vietą. Jie surašyti II T. šokių šventės leidinys, nes ši grupė dalyvavo I ir II šokių šventėse. Antroji, kaip žinome, įvyko 1963 m. liepos 7, Chicagoje.

Kiek vėliau tais pačiais 1963 metais "išdygo" dabartinis mūsų "Lazdynas", kuris antroje šių metų pusėje minės savo veiklos sidabrinę sukaktį. Lazdyno vadovė ir šokių mokytoja nuo pačios pradžios, nuo "išdygimo" iki šiandien, tebėra Jadvyga Reginienė. "Lazdyno" 25-rių metų gyvavimo sukaktis bus ir Jagvygos Reginienės — vadovės — sukaktis.

"Lazdyno" veikla per visus tuos metus buvo neįprastai gyva ir reikšminga. Daug kartų grupė koncertavo ne vien Rochesterio lietuviams, bet lietuviams ir kitataučiams visoje New Yorko valstijoje, įskaitant pasirodymus New Yorko pasaulinės parodos Lietuvių dienoje 1964 metais, Pabaltiečių dienoje 1965-siais ir kituose didžiuosiuose renginiuose. Ne kartą atliko spalvingas programas auditorijose, universitetuose, tarptautiniuose festivaliuose, televizijoj. Dalyvavo Pennsylvanijos bei Clevelando Lietuvių dienose. New Yorko valstijos Meno tarybos finansuojamas, "Lazdynas" 1986 metais suruošė lietuvių dainų, tautinių šokių ir tautinių drabužių modeliavimo programą Nazareth Arts Centre, Rochestery ,vokalinę dalį su "Lazdynu" atliko torontiškis "Volungės" choras). Kartu su Čiurlionio ansambliu gastroliavo Cincinnati bei Detroito miestuose. Šoko visose penkiose tautinių šokių šventėse, pradedant trečiąja. Septintosios t. š. šventės, įvykusios 1984 m. vasarą Clevelande, vyr. meno vadovė kaip tik buvo Jadyga Reginienė. Minint Lietuvos krikšto 600 metų sukaktį Romoje, 1987-jų vasarą, J. Reginienei buvo pavesta atlikti t. šokių programą. Jos sudarytoje jungtinėje Amerikos lietuvių šokių grupėje didelė dalis "Lazdyno" šokėjų toje programoj Romoje dalyvavo.

Prieš keletą metų J. Reginienei talkinti pradėjusi, į vadovavimo darbą pamažu įsijungė ir Rūta Ilgūnaitė-Manoenko. Šiuo metu ji, šalia J. Reginienės, yra lygiateisė grupės vadovė — bendrininkė. Paskutinį dešimtmetį grupės muzikantas — Andrew Smagin.

Į VIII Laisvojo pasaulio tautinių šokių šventę Hamiltonan vyks 35 "Lazdyno" šokėjai. Kiekvieną jų turėtų atlydėti bent po 10 Rochesterio lietuvių ir iš žiūrovų kėdžių stebėti grakščius jų judesius Copps koliziejaus arenoje. Šokių šventė įvyks sekmadienį, liepos 3 ir prasidės 3 val. po pietų.

Kalbant ne tik apie čia aprašytąją, bet ir apie visas kitas tautinių šokių grupes, turime džiaugtis, kad du tūkstančiai mūsų jaunuolių, kaip šimtmečio pradžios čekų "Sakalai", tautiniu šokiu grūdinasi kovoti už pavergtos tėvynės Lietuvos laisvę.

Alfonsas Nakas

FORGE

Cleveland Based Manufacturer seeking experienced HAMMERMAN / FORGE Helper for Steam Drop Hammes operation.

Send resume with work history to:

P. O. BOX 04120

Cleveland, Ohio 44104-0120

(15-17)

TOOL & DIE

NOW HIRING!

DIE MAKERS

(Die Cast)

Due to a steady increase in business our die making Technical Center has immediate openings on all three shifts for experienced Die Cast Die Makers. Our new facility located in Solon, Ohio is second to none in top-knotch equipment and comfortable surroundings.

We offer excellent wages and benefits and the opportunity to grow with a well established company over 30 years in the Cleveland area.

If you think you might be interested, give us a call or send us a note and we'll get back to you with more information.

ITT LESTER INDUSTRIES
25661 Cannon Road
Bedford Hts., OH. 44146
Personnel Manager
216-232-4500
Call Monday-Friday
8:30 AM — 5:00 PM

(12-16)

Pagerbta Gražina Kudukienė

Clevelando moterų sąjūdis savo veiklos penkerių metų sukakties proga pagerbė 105 moteris. Moterų sąjūdžio mėnesinio žurnalo "New Cleveland Woman" leidėja ir vyriausioji redaktorė June Vereeke-Hytt sukakties proga žurnale rašo: „Prieš penkerius metus mes pradėjome teikti moterims didelę pagalbą, kad moterų profesinis balsas būtų girdimas visuomenėje, kad jos galėtų kopti aukštyn savo siekiuose, spausdinti jų pačių laikraštį ir sudaryti moterims formą, pristatyti visuomenei pozityvios moters pavyzdžius. Mes laimėjome."

Pagerbtųjų moterų tarpe yra mums gerai pažįstamos moterys — rumunų kilmės Lucretia Stoica, Tautybių tarnybos centro direktorė, ir Gražina Kudukienė. New Cleveland Woman žurnalo specialioje leidoje įdėta atraktyvi Gražinos Kudukienės nuotrauka ir trumpas jos veiklos aprašymas.

Gražina 1980 metais užkulisiuose labai energingai veikė, kad Clevelande įvyktų prezidentinių kandidatų Jimmy Carter ir Ronald Reagano debatai. Ji šį uždavinį sėkmingai įvykdė ir po to buvo išrinkta League of Women Voters, įtakingos moterų organizacijos, pirmininke. Dėl šio įvykio Clevelando miestas susilaukė pasaulinio dėmesio. Vėliau ji vadovavo sąjūdžiui, kad Clevelando miestas gautų All America City vėliavą. Žygis buvo sėkmingas. Mūsų miestas buvo pagerbtas už atbudimą ir ekonominį atkutimą, laimėdamas du kartus All America City vėliavą. Šiuo metu Gražina įsijungė į "Rock and Roll" muziejaus rūmų statybą. Ji taip pat yra savo bendrovės North Coast Films, Inc. prezidentė ir Kudukis, Schade and Assoc. inžinerijos bei statybų bendrovės iždininkė ir sekretorė.

Balandžio 8 miesto centre BP America rūmuose buvo atidaryta Clevelando moterų sąjūdžio penkerių metų veiklos paroda. **(js)**

tėvynės GARSAI

SAVAITINĖ RADIJO PROGRAMA,
GIRDIMA SEKMADIENIAIS
6:00 — 7:00 VAL. VAKARO.

RADIJO STOTIS

WCPN 90.3 FM

Programos vedėjas Juozas Stempužis
4249 Lambert Road, Cleveland, Oh. 44121
Tel. (216) 382-9268

OWNER OPERATORS

Transport USA, Inc. needs professional steel haulers to run intra-Ohio from Cleveland. Long & short haul loads available, prompt pay; return loads. Please call Dave at:

216-631-8777 or 1-800-522-8526

(15-17)

Kaziuko mugė Clevelande

Clevelando Kaziuko Mugė įvyko š.m kovo 20 d.. Tęsiant tradiciją, ji buvo iškilmingai atidaryta, tuntininkei Julijai Taorienei pakvietus skautininkus A. Bartuškienę ir V. Civinską perkirpti kaspiną. Trumpu žodžiu svei kino Vyr. Skautininkė Stefa Gedgaudienė ir Vyr. Skautininko Pav. Gintautas Taoras. Klebonas G. Kijauskas sukalbėjo invokacija, Virginija Juodišiūtė pravedė Mugės atidarymą.

Salė buvo papuošta gražiomis pavasario gėlėmis. Mugės išvaizdą praturtino jau seniai mugei padaryti stalai, papuošti lietuvišku menu, kuriuos skautai ir skautės gausiai pripildė savo pačių rankdarbiais. Ir ko ten nebuvo!

Vienur matėsi neapsakomai gražūs medžio piaustiniai - žvakidės, laikrodžiai, vaikams žaislai, rankšluostinės ir viso kito - rodą mūsų brolių gabumus.

Netoliese - talentingų skaučių išiuvinėti rankšluoščiai, kartu su kitais įdomiais rankdarbiais. Toliau žiūrint akį patraukia gražūs, meniškai išrikiuoti 'ežiukai', puikiausi lietuviški sūriai, margučiai, kaldūnai ...

Kaip visada, Vlado Bacevičiaus stalas turtingai apdėtas - buvo ir įvairių skautų įvykių nuotraukų, ženklų.

Skaniausi kvapai viliojo į virtuvę, kur laukė pietūs, veikė baras. Dėkojame Mamytėms už jų pagalbą! Pirmą kartą veikęs 'salotų stalas' pritraukė daugumą svečių. Po pietų laukė akį viliojąs saldumynai, gardžiausi Clevelande tortai!

Skautininkių stalas Kaziuko mugėje Clevelande. Sėdi J. Budrienė, A. Petukauskienė ir E. Nainienė.

V. Bacevičiaus nuotr.

Nebuvo nuobodu ir vaikams, jų jauni balsai skambėjo per visą salę. Aplinkui vaikščiojo juokdarė su balionais sekama jaunųjų pulko, galėjai nueiti į'Laimės šulinį', ar net nusifotografuotis su Velykų kiškiu.

Židinietės pravedė turtingą loteriją, kur galėjai laimėti didžiules lietuviškas lėles, puošmenas ir kt.

Mugę buvo baigta trumpa programėle - parašyta Aurelijos Balašaitienės ir paruošta Vilijos Klimienės. Dėkojame abiem! Buvo smagu matyti mūsų lietuvišką jaunimą scenoje.

Kaip visada, Mugė sudarė labai linksmą ir malonią atmosferą. Clevelando Skautijos vardu, dėkoju visiems atsilankiusiems.

Ta proga norėčiau paminėti, kad visą tai padaryti reikalauja daug laiko ir pastangų - ir yra atliekama vakarais, po dienos darbų. Skautų organizacija auklėja lietuvišką jaunimą ir ruošia juos gyvenimui. Ir kviečiame Jus atvesti savo dukreles ir sūnus į sueigas, kad jie galėtų su skautybe susipažinti. Dėl informacijų prašome skambinti tuntininkei Julijai Taorienei, tel. 531-9491.

v.sk. Audra Bielinienė

Taupa
Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:
Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuošimčius Už:
Taupymo Sąskaitas, Certifikatus, IRA, Čekių Sąskaitą, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:
Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui,
Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks,
Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitas,
Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios *** apdrausta iki $100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

GRAND RAPIDS

PAVASARIO KONCERTAS

Nedidelė bet veikli LB Grand Rapids apylinkė ruošia linksmą ir įdomų pavasario koncertą, kurį atliks Clevelando dainos-muzikos vienetas "Uždainuokim". Tai jaunų dainininkų grupė, aplankiusi daugelį lietuvių kolonijų Amerikoje ir Kanadoje, o praėjusiais metais dalyvavusi Lietuvos Krikščionybės Jubiliejaus minėjimo iškilmėse Romoje. Dabar jie linksmins Grand Rapids ir vakarinės Michigano valstijos lietuvius. Vieneto vadovas ir dirigentas yra Algirdas Bielskus.

Koncertas įvyks 1988 balandžio 16 d., šeštadienį, 6 val. vakaro Elks Lodge salėje, 2715 West Leonard St., NW, Grand Rapids, Michigan. Įėjimas veltui. Po Koncerto bus vaišės, kava ir pyragaičiai. Koncerto išlaidoms padengti bus renkamos aukos.

LB Grand Rapids apylinkei vadovauja energinga pirmininkė Gražina Kamantienė, o jos valdybą sudaro Simutė Jonaitytė, Vytautas Kamantas, Juozas Lukas, Jonas Treška ir Petras Treška.

Valdyba labai kviečia Grand Rapids ir apylinkių lietuvius gausiai dalyvauti ir į linksmą pavasario koncertą atsivesti savo jaunimą, draugus ir kaimynus amerikiečius, kad ir jie galėtų pasidžiaugti gražiomis lietuviškomis dainomis.

(k)

VASAROS STAŽAS LIC BŪTINĖJE WASHINGTONE

Lietuvių Informacijos Centras skelbia stažą studentui, norinčiam dirbti šią vasarą Washingtone.

Internas dirbs 10 savaičių Lietuvių Informacijos Centro Washingtono skyriaus įstaigoje, kuri yra miesto centre, netoli Baltųjų Rūmų. Pareigos: atlikti einamuosius įstaigos darbus pagal skyriaus vedėjo nuožiūrą, kaip pvz. suklasifikuoti įstaigos bylas bei tvarkyti periodinius leidinius, įrašyti į kompiuterį visų JAV Kongreso narių vardus ir pažymėti jų nusistatymus įvairiais Lietuvą liečiančiais klausimais, išmokti lietuviškai bei angliškai rašyti žinias spaudai apie dabartinius įvykius Lietuvoje, skleisti informaciją apie Lietuvą JAV Kongresui, Valstybės departamentui, JAV katalikų episkopatui ir Washingtono spaudai.

Kandidatai į internus turi būti bent 18 metų ir laisvai valdyti lietuvių bei anglų kalbas.

Stažistui bus mokoma $1,750 už 10 darbo savaičių. Dėl gyvenimo patalpų bus tariamąsi. Pirmenybės bus duodama studentams, turintiems nuovoką apie Lietuvos padėtį bei žmogaus teisių klausimus.

Kandidatai prašomi pasiųsti reziumę bei laišką paaiškinantį kodėl kandidatuojate dirbti LIC būstinėj Washingtone iki gegužės 2 d. Lithuanian Information Center, Victor Nakas, 733 15th St., N. W., Suite 940, Washington, D. C. 20005.

(LIC)

SUKAKTUVINIS LIPINUKAS

L.Š.S.T. Trakų Rinktinė Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo septyniasdešimt metų sukakčiai atžymėti išleido specialų ženklelį (lipinuką) ant vokų.

Ženklelis sukurtas dailininko Juliaus Špakevičiaus. Labai gražus ir skoningas. Jis gali atlikti didžiulį darbą pavergtos Lietuvos garsinimui, jei jį plačiai naudos lietuviška visuomenė, todėl kreipiamės į Visus prašydami, kad ne tik pasinaudotumėte tuo ženkleliu, bet paskleistumėte ir tarp visuomenės, nes matome, kad Tėvynės okupantas deda visas pastangas, kad mūsų veiklai išeivijoje būtų visiškai sužlyta, todėl tenelieka nei vieno laiško siunčiamo per šiuos metus ant kurio voko nebūtų užlipytas šis ženklelis.

Jis parduodamas po 2 dol. už vieną lapą, kuriame yra 25 ženkleliai. Atsiuntus ne mažiau 10 dol. ir adresuotą Jūsų voką prisiųsime atitinkamą skaičių ženklelio lapų paštu. Mažesniais kiekiais paštu nesiunčiame.

Atsiskaitoma U.S.A. valiuta. Čekius rašyti: National Guard of Lithuania New England Chapter, ar Algirdas Zenkus, 192 Thompson Road, Webster, Ma. 01570.

LIETUVIS AUKŠTOSE PAREIGOSE

JAV Sveikatos ir Socialinių Reikalų sekretorius Dr. O. R. Bowen paskyrė Eugenijų J. Žiūrį, Jr. vienu iš penkiolikos patarėjų sveikatos aprūpinimo reikalams. Tie patarėjai renkasi keletą kartų per metus, keliauja po įvairias krašto sritis, tiria ir rekomenduoja departamentui kokių reikėtų imtis priemonių, kad tinkamai aptarnauti žmones vietovėse kuriose nėra pakankamai gydytojų bei kitų sveikatos srities specialistų.

Malonu, kad lietuvis paskirtas atsakingoms pareigoms.

Eugenijus Žiūrys yra vieno skyriaus viršininkas Travelers Insurance Co., Hartford, Conn. ir su žmona Regina bei dukrele Lina gyvena Wethersfield, Connecticut.

• **Kazys Januta,** Los Angeles, Ca., Dirvai paremti atsiuntė 25 dol. Ačiū.

• **Jurgis ir Irena Okuniai,** Flushing, N. Y., atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 30 dol. Ačiū.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

PHYSICAL THERAPIST
Licensed physical therapist or licensed physical therapy assistant. Wanted for expansion of department in the modern out-patient facility.
Apply call or write to:
DONNA HAMPTON
PREBLE COUNTY MEDICAL CENTER
200 Lewisburg Rd.
Eaton, Ohio 45320
513-456-2069
(12-15)

HOSPITAL
EXECUTIVE HOUSEKEEPER
For hospital in N. Y. & N. J. areas, 3-5 yrs. exp. a plus. Please call 201-673-7297. (12-18)

Train to be a
TRAVEL AGENT
TOUR GUIDE
AIRLINE RESERVATIONIST
Start locally, full time/part time. Train on live airline computers. Home study and resident training. Financial aid available. National Hdqtrs. Lighthouse Pt. FL.
A.C.T. TRAVEL SCHOOL
1-800-327-7728
Accredited Member N.H.S.C.

MERAS VOINOVICHIUS KANDIDATUOJA Į JAV SENATĄ

Rinkimai įvyks lapkričio mėnesį, kuriuose Voinovichiui teks susidurti su senatorium Metzenbaumu. Meras Voinovichius pirmadienį, balandžio 18 dieną Lietuvių namuose šaukia tautybių vadų pasitarimą, kaip, kokia forma pravesti sėkmingą rinkiminę kampaniją. Į pasitarimą meras pakvietė 15 lietuvių, iš kitų grupių kvietė po penkis asmenis.

TARPTAUTINĖ BROLIJA PAGERBĖ JAKUBAUSKŲ LAIDOTUVIŲ NAMUS

Laidotuvių direktorių sąjunga International Order of the Golden Rule suteikė Jakubs & Son Funeral Home — Jakubauskų laidotuvių namams ypatingą garbę, priimdami juos į sąjungą tikraisiais nariais. Į tarptautinę "Aukso taisyklės" broliją tikraisiais nariais priimami tie laidotuvių direktoriai, kurie žmonėms teikia aukštos kokybės patarnavimą už prieinamą kainą. Clevelando apylinkės laidotuvių direktoriai rekomendavo Jakubauskų laidotuvių namų direktorius priimti į tarptautinę "Aukso taisyklės" broliją. Brolijos motto yra "Daryk kitiems tai, ką norėtum, kad kiti tau darytų". Šie Jakubauskų šeimos nariai yra laidotuvių direktoriai: Wm. Jakubs, sr., Helen Jakubs, Barbara Jakubs Schmidt ir Wm. Jakubs, jr. Jakubauskų laidotuvių namai yra Clevelando lietuvių apylinkės renginių, spaudos ir radijo dideli rėmėjai.

• **Amerikos tautybių sąjūdis,** vadovaujamas Ralph Perko, kviečia sąjūdžio egzekutyvinio komiteto posėdį balandžio 19 dieną čekų salėje,Kaslin Hall. Bus svarstoma Pavergtųjų tautų savaitės programa ir JAV senatoriaus rinkimai iš Ohio valstijos, kurie įvyksią lapkričio mėnesį. Kandidatai yra Metzenbaumas ir Voinovičius.

• **Linas Kojelis,** pastaruosius penkerius metus buvęs prezidento Reagano patarėjas Baltuosiuose rūmuose, paskirtas Valstybės departamento sekretoriaus asistento padėjėju pabėgėlių (emigrantų), reikalams. Naujose pareigose Linas Kojelis penkiuose kraštuose administruos pabėgėlių skyrius, jų tarpe ir labai judrius skyrius Vienoje (Austrijoje), Tailande ir Pakistane. Jo departamente dirbs vienuolika užsienio tarnybos valdininkų.

Linas Kojelis valstybinės tarnybos karjerą pradėjo Gynybos departamente (Pentagone), eidamas politinio patarėjo pareigas Europos ir Nato reikalams. Po dviejų metų tarnybos Pentagone buvo perkeltas įBaltuosius Rūmus patarėju etninių mažumų reikalams ir taip pat laikinai ėjo visuomeninių ryšių skyriaus direktoriaus pareigas.

• **Ukrainos tūkstanties metų krikščionybės** sukaktuvinė paroda atidaroma balandžio 16 d. 4 val. p. p. Hallinan Center, 11303 Euclid Ave., Cleveland, Ohio. Publikai įėjimas veltui. Bus išstatyta virš 100 religinių meno kūrinių. Visi kviečiami atsilankyti.

• **Parduodu tautinį kostiumą** ir lietuviškos muzikos bei dainų plokšteles. Teirautis tel. (216) 531-2186.

KANADOS "SUTARTINĖ" — ATEITININKŲ ŠVENTĖS KONCERTE

Pirmą kartą Clevelandan atvyksta Toronto jaunų daininininkių — instrumentalisčių kvartetas "Sutartinė". Programoje: lietuvių kompozitorių ir liaudies dainos.

Koncertas įvyks š. m. balandžio mėn. 16 d. 7:30 val. vak. Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Po koncerto vaišės. Bilietai prie įėjimo.

Sekmadienį visi ateitininkai dalyvauja šv. Mišiose Dievo Motinos šventovėje; 11:30 val. ryto įvyks akademija. Kalbės jaunosios kartos veikėja Gabija Juozapavičiūtė-Petrauskienė iš Toronto. Visi Clevelando lietuviai kviečiami atsilankyti.

LIETUVIŠKOSIOS SKAUTYBĖS FONDAS

š. m. balandžio 30 d., šeštadienį,

CLEVELANDO LIETUVIŲ NAMUOSE

r e n g i a

VAKARĄ-BALIŲ

tikslu paremti Lietuvių Skautiją mininčią 70 metų sukaktį.

Programą atliks:

Sol. Roma Mastienė.

Akompanuoja **muz. Danutė Liaubienė**

Bilietai 20 dol. asmeniui. 35 dol. porai. Užsisakyti galima pas **Marytę Puškorienę telefonu 486-8613.**

Puiki vakarienė, šokiai ir staigmenos. Gros geras orkestras. **Pradžia 6 val. 30 min.**

Visus maloniai kviečia Clevelando skautija.

• **PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.**

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

BLACKSMITH

Experienced. Skilled in making tools and light to medium weight slot die forgings by hand and on power hammers. Small shop. Steady job, days, Cleveland.
(216) 881-3355

• **Child care & house keeper** needed ful time. So. Euclid. Call evening: 381-7944. (14-15)

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Superior Savings
ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki

$ 100,000.00

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Smulkesnių informacijų dėl taupomųjų indėlių ir paskolų sąlygų teiraukitės

Superior Savings

Pagrindinis skyrius
798 East 185th Street, Cleveland, Ohio
Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.
Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.
Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

MEMBER FSLIC Federal Savings & Loan Insurance Corp
Your Savings Insured to $40,000

DIRVA

Washingtone, 1988 m. kovo 25 d. atžymint Pabaltijo valstybėse 1949 metų didžiuosius vežimus į Sibirą, prieš padedant gedulo vainikus prie Sovietų ambasados Jungtinio Amerikos Pabaltiečių Komiteto (JBANC) atstovai: iš kairės — latvių atstovas Ojars Kalninš (JBANC pirm.), estų atstovė Mari-Ann Rikken ir Amerikos Lietuvių Tarybos atstovas dr. Jonas Genys.

PABALTIEČIŲ DEMONSTRACIJA PRIE SOVIETŲ AMBASADOS

Kovo 25 d. Washingtone, D. C., įvyko Jungtinio Pabaltiečių Komiteto suorganizuota demonstracija prie Sovietų ambasados, atžymint 1949 m. didžiuosius trėmimus į Sibirą, o taip pat primenant ir kitų metų deportacijas. Laimingu supuolimu, prieš š. m. kovo 25 d. JAV Aukščiausias teismas buvo atšaukęs draudimą demonstruotojams prieiti arti ambasadų rūmų, tai mūsj demonstruotojai net galėjo įeiti į ambasados vidų. Atsisakius priimti delegaciją ir raštą Gorbačiovui, kuriame buvo primenamos deportacijos ir reikalaujama, kad būtų pradėta išmokėti kompensacija taip neteisėtai deportuotiems, tas raštas Gorbačiovui pasiųstas kitu keliu. Kaip žinome, į Sovietų Sąjungą buvo per eilę metų išvežta apie milijonas lietuvių, estų ir latvių. Demonstruojantieji prie Sovietų ambasados padėjo tris juodus gedulo vainikus.

(ALT)

• **Korp Neo-Lithuania Chicagos padalinio** metinė darbo sueiga, numatyta balandžio 17 d., nukelta į gegužės 15 d., sekmadienį, 3 val. p. p. Chicagos Tautiniuose Namuose.

Visi korporantai maloniai kviečiami dalyvauti.

A. A.

ONAI MILMANTAVIČIENEI

mirus, dukrai GENUTEI ir žentui ANTANUI DIRŽIAMS reiškiu nuoširdžiausią ir giliausią užuojautą.

Vytautas Aleksandrūnas

A. A.

ONAI MILMANTAVIČIENEI

mirus, jos dukrai GENOVAITEI ir žentui ANTANUI DIRŽIUI reiškiu gilią užuojautą.

Alfonsas Koncė

• **Balzeko Lietuvių kultūros muziejus meno galerijoje**, 6500 So. Pulaski, Chicagoje, nuo š. m. balandžio 22 d. iki gegužės 14 d. vyksta dailininkių Ados Sutkuvienės ir Zitos Sodeikienės naujausių darbų paroda. Sutkuvienė gyvena Chicagos priemiestyje, o Sodeikienė neperseniausiai persikėlė gyventi iš Chicagos į Ohio valstiją.

Parodos atidarymas įvyks penktadienį, balandžio 22 d., 7 val. 30 min. v. Abidvi dailininkės dalyvaus atidaryme. Po to bus vaišės. Muziejaus galerija atdara kasdien. Dėl daugiau informacijos skambinkite (312) 582-6500.

• **LB Los Angeles Apylinkė** ruošia literatūros vakarą su dramaturgu Kostu Ostrausku. Kostas Ostrauskas, svečias iš Philadelphijos, kartu su Los Angeles Dramos Sambūrio aktoriais atliks programą iš savo veikalo "Čičinskas" ir iš kitų veikalų.

Programa su vaišėmis įvyks balandžio 23 d., 7 val. vak., Šv. Kazimiero parapijos viršutinėje salėje. Kaina (įskaitant vaišes) 10 dolerių asmeniui, 7 doleriai pensininkams ir studentams.

Stalus prašome užsisakyti iš anksto pas Danguolę Navickienę (818) 504-9508, Janiną Rukšėnienę (213) 663-4502 ir Rimvydą Baipšienę (714) 540-0942.

Valdyba kviečia lietuvių visuomenę atvykti į šį neeilinį literatūros vakarą.

• **American for Due Process** siūlo vasaros darbą studentui arba studentei. Darbas vyktų New Yorke. Suintere s a v ę s jaunimas prašomas skambinti į Americans for Due Process įstaigą įprastom darbo valandom: (516) 671-7975 arba rašyti: Post Office Box 85, Woodhaven, New York 11421. Lietuvių kalba naudinga, bet ne būtinai reikalaujama.

• **Daiva Kezienė ir Rasa Razgaitienė** atvyksta į Chicagą su vaizdajuosčių programa apie OSI. Vakaronė įvyks gegužės 6 d. Jaunimo Centro kavinėje. Vaizdajuostės apie nacių medžioklę bus rodomos iš Australijos, Didžiosios Britanijos ir Amerikos.

• **Antanas Valiulis**, Los Angeles, Ca., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 50 dol. Ačiū.

• **Dr. Algis ir Maria Martell**, Reno, Na., atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 30 dol. Ačiū.

• **Kostas ir Ona Žolynai**, Ormond Beach, Fl., atnaujindami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 20 dol. Ačiū.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS DVIDEŠIMTOJO — SUKAKTUVINIO SEIMO,

1988 M. GEGUŽĖS 21-22 D. D.
TREASURE ISLAND INN, 2025 SO. ATLANTIC AVE., DAYTONA BEACH SHORES, FLA.

DARBOTVARKĖ

šeštadienis, gegužės mėn. 21 d.

9:00-10:00 Registracija.
10:00-12:00 Seimo atidarymas ir iškilmingas posėdis.
1. Vytauto Abraičio, seimo rengimo komiteto pirmininko žodis.
2. Dr. L. Kriaučeliūno, S-gos pirmininko žodis. Garbės prezidiumo sukvietimas.
3. Himnai.
4. Invokacija.
5. Mirusiųjų pagerbimas — P. Buchas S-gos valdybos vicepirmininkas.
6. Sveikinimai.
7. Paskaita: "Ko pavergta Lietuva laukia iš išeivijos" — Dr. Vytautas Skuodis.

12:00-1:30 Pietų pertrauka.
1:30-3:30 Darbo posėdis I
1. Seimo prezidiumo sudarymas.
2. Darbotvarkės priėmimas.
3. Seimo komisijų sudarymas:
   a. Registracijos ir mandatų.
   b. Nominacijų.
   c. Nutarimų.
   d. Įstatų papildymo.
4. Paskaita: "Tautinės S-gos įnašas į Lietuvos laisvinimo bylą" — Dr. Algirdas Budreckis.
5. Sąjungos valdybos pranešimai:
   a. Pirmininko — Dr. Leono Kriaučeliūno.
   b. Vicepirmininkės jaunimo reikalams — Vidos Jonušienės.
   c. Iždininkės — Onos Daškevičienės.
6. Kontrolės komisijos pranešimas — Juozas Žvynys.
7. Diskusijos dėl pranešimų.

3:30-4:00 Pertrauka.
4:00-6:00 Vilties Draugijos narių suvažiavimas.
7:00 — Pokylis Treasure Island Inn pokylių salėje:
Lietuvos gen. konsulo Vytauto Čekanausko pagerbimas, supažindina — Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis.
Meninė dalis:
Dailusis žodis — Birutė Pūkelevičiūtė,
Solistė — Janina Čekanauskienė.
Akompanuoja — muz. Antanas Skridulis.
Vakarienė.
Pokylio programos vedėja — Sigita Ramanauskienė.
Šokiai.

Sekmadienis, gegužės mėn. 22 d.

9:30-12:00 Darbo posėdis II
1. Pranešimai:
   a. Lietuvių Tautinio Sąjūdžio — inž. Eugenijus Bartkus.
   b. Amerikos Lietuvių Tarybos — Petras Buchas.
   c. Lietuvos Nepriklausomybės Fondo — Emilija Čekienė.
   d. "Naujosios Vilties" žurnalo — redaktorius Vytautas Abraitis.
   e. Lietuvių Tautinės Kultūros Fondas — inž. Jonas Jurkūnas.
   Diskusijos.
2. Skyrių atstovų pranešimai.
   Diskusijos dėl šių pranešimų.
3. Mandatų komisijos pranešimas.
4. Nominacijų komisijos pranešimas.
5. Rinkimai:
   a. Sąjungos pirmininko,
   b. Valdybos narių,
   c. Kontrolės komisijos narių,
   a. Tarybos narių.

12:00-1:30 Pietų pertrauka.
2:00 val. p. p. Iškilmingos Šv. Mišios Our Lady of Lourdes bažnyčioje. Šventas Mišias celebruoja J. E. Vyskupas Antanas Deksnys.
3:30-5:30 Simpoziumas.
Tema: "Lietuvos laisvės byla Sovietų S-gos naujų įvykių slinktyje".
Dalyvauja: Dr. Kazys Bobelis, Vytautas Volertas, Antanas Mažeika. Moderuoja — inž. Jonas Jurkūnas.
5:30-6:00 Pertrauka.
6:00-7:00 Darbo posėdis III
1. Nutarimų komisijos pranešimas ir priėmimas.
2. Klausimai ir sumanymai
3. Seimo uždarymas.

SEIMO DALYVIAMS INFORMACIJA

Susipažinimas. Gegužės 20 d., penktadienį, 7:00 val. vakaro, seimo išvakarėje, viešbučio Hospitality Room, susipažinimo vakaras.

Poseiminė gegužinė. Gegužės 23 d., pirmadienį, nuo 11 val. ryto, p. p. Stellos ir Vytauto Abraičių sodyboje, 35 Courtney Place, Palm Coast, tel. (904) 445-2589. Pabendravimas, seiminiais įspūdžiais pasidalinimas.

Seimo dalyviams viešbutis: Treasure Island Inn, 2025 South Atlantic Avenue, Daytona Beach Shores, Fla. 32018, telef. (904) 255-8371.